СОНЦА:
Усход, захад, даўжыня дня:
Мінск — 7.19, 17.28, 10.09;
Віцебск — 7.12, 17.15, 10.03;
Магілёў — 7.09, 17.17, 10.08;
Гомель — 7.03, 17.17, 10.14;
Гродна — 7.34, 17.44, 10.10;
Брэст — 7.31, 17.47, 10.16.

МЕСЯЦ:
Поўня 18 лютага.

ІМЯНІНЫ
Пархвена, Лукі; Лявона, Людмілы

ЗВЯЗДА

20 ЛЮТАГА 1992 г.
чацвер, № 36 (21814)

• выдаецца са жніўня 1917 г. • БЕЛАРУСКАЯ ГАЗЕТА • цана 50 кап.

РОЗГАЛАС

ЕДЗЬЦЕ, ЛЮДЗІ, У КАЛГАС!

ГОМЕЛЬ. Многія тысячы людзей апынуліся тут без работы ў выніку разрыву эканамічных сувязей паміж дзяржавамі СНД. Гарадскі цэнтр занятасці насельніцтва прапанаваў ім на час вымушанага «водпуску» работу ў калгасах і саўгасах вобласці.

Падлічана, што працу тут афіцыяльна могуць прадаставіць 2.700 чалавекам. А як быць астатнім? І ці дапамогуць гэтыя часовыя меры, калі такая эканамічная палітыка будзе праводзіцца і далей?

БЕЛАРУС, ТЫ ЯШЧЭ НЕ СТАЎ УЛАСНІКАМ?

МІНСК. Як нам паведамілі ў Камітэце па кіраванню дзяржаўнай маёмасцю пры Савеце Міністраў Рэспублікі Беларусь, пакуль прыватызаваны толькі 19 прадпрыемстваў рэспубліканскай і 33 аб'екты камунальнай уласнасці замест плануемых 66 і 255 адпаведна. Ацэначная вартасць прыватызаваных прадпрыемстваў рэспубліканскай уласнасці склала 337,8 мільёна рублёў. З гэтых 19 «першапраходцаў» 15 пераўтвораны ў калектыўныя (народныя), 3—у акцыянерныя таварыствы і 1 прыватызавана на конкурснай аснове.

Камітэт не згодны з інфармацыяй аб «дзікай» прыватызацыі, якая быццам бы праводзіцца з дапамогай Камітэта. Гэтаму ў нейкай ступені садзейнічаюць асобныя нормы Закона РБ «Аб прадпрыемствах». Напрыклад, артыкул 37 гэтага Закона дазваляе кіраўнікам прадаваць за чыста «сімвалічную» плату каштоўныя станкі, механізмы і нават вытворчыя памяшканні. Ясна, што патрабуецца карэкціроўка гэтага Закона. Як і прыняцце ў самы бліжэйшы час Закона «Аб прыватызацыі».

1 сакавіка, нарэшце, павінна вызначыцца долевая частка прыватызацыйнага фонду кожнага яе жыхара. З улікам інфляцыі гэта лічба прыблізна складзе 20—30 тысяч рублёў. Гэтыя грошы Камітэт прапануе накіраваць у Фонд прыватызацыі.

Аляксандр КОКТЫШ.

І ТАК БЫВАЕ!

31 студзеня быў учынены крадзеж жаночых ботаў з камісійнага кіёска БММТ «Спутнік». І вось 17 лютага радасная для прадпрымальнікаў вестка: невядомы мужчына падышоў да кіёска і ўручыў разгубленаму прадаўцу цэлафанавы пакет з... указанымі ботамі, пасля чаго ўцёк.

ТАКІ БАНК НАМ ПАТРЭБЕН

На працягу тыдня знаходзілася ў рэспубліцы дэлегацыя Сусветнага банка рэканструкцыі і развіцця на чале з кіраўніком аддзела макраэканамічнага аналізу і тэмпаў эканамічнага росту, экспертам па краінах былога Савецкага Саюза Марыя Блэйджарам. Замежныя госці знаёміліся з эканомікай Беларусі, ходам рэформ у народнай гаспадарцы, каб лепш вывучыць перспектывы ўваходжання рэспублікі ў члены Сусветнага банка.

Адбылася сустрэча першага намесніка Старшыні Савета Міністраў Беларусі Міхаіла Мясніковіча з прадстаўнікамі дэлегацыі. На ёй госці падзяліліся сваімі меркаваннямі, як перабудаваць народную гаспадарку рэспублікі, каб яна хутчэй інтэгравалася ў сусветную эканоміку, далі шэраг парад, як найлепшым чынам правесці прыватызацыю, рэарганізацыю сельскай гаспадаркі, сацыяльную абарону людзей ва ўмовах лібералізацыі цэн і г. д.

«Прыняцце вас у члены Сусветнага банка рэканструкцыі і развіцця — пытанне толькі часу, — заявіў пан Блэйджар. — Думаю, гэта адбудзецца праз некалькі месяцаў».

Служба інфармацыі Рэспублікі Беларусь.

СА СВЯТАМ, БАЯВЫЯ САРАТНІКІ!

Паважаныя баявыя сябры, дарагія ветэраны вайны, працы, Узброеных Сіл і партызанскага руху!

Шчыра віншую вас і вашы сем'і, усіх рабочых, служачых, інжынерна-тэхнічны састаў абароннай прамысловасці, землякоў-беларусаў, якія праходзяць службу за межамі нашай рэспублікі, з днём Узброеных Сіл. У гэты складаны час рэформ і набыцця Беларуссю сваёй дзяржаўнасці жадаю вам моцнага здароўя і чалавечага шчасця, усяго самага добрага ў цяжкай і адказнай справе ўмацавання абараназдольнасці нашай суверэннай Беларусі.

Выконваючы абавязкі міністра абароны Рэспублікі Беларусь генерал-палкоўнік Пётр ЧАВУС.

Пра манаполіі, падаткі і беспрацоўных бюракратаў ад гандлю

САЮЗ ПРАДПРЫМАЛЬНІКАЎ ІНФАРМУЕ

Дзесяцігоддзямі малявалі нам адмоўны партрэт амерыканскіх капіталістаў-манапалістаў, распісвалі пра іх усялякія жахі. А што на самай справе? Аказваецца, у Злучаных Штатах дзейнічае так званая адміністрацыя малога бізнесу, якая апякае прадпрымальніцтва, садзейнічае яго развіццю, сочыць за тым, каб не дапусціць залішняй манапалізацыі вытворчасці.

Затое ў нас — сапраўдны росквіт манапалізму, калі кожнае больш-менш буйное прадпрыемства адчувае сябе гегемонам у сваёй галіне і можа назначаць на сваю прадукцыю самую высокую цану. Як ліквідаваць небяспечную для эканомікі з'яву? З гэтай мэтай Саюз прадпрымальнікаў унёс у беларускі ўрад прапанову аб стварэнні ў рэспубліцы спецыяльнага Камітэта па развіццю прадпрымальніцтва і антыманапольнай палітыцы. Гэтая прапанова вытрымана ў рэчышчы тых рашэнняў, што былі прыняты на прайшоўшай асамблеі дзелавых колаў Беларусі і якія, па дамоўленасці з Саўмінам рэспублікі, павінны быць выкананы на працягу ўсяго 45-ці дзён.

Пра гэтыя і многія іншыя праблемы і ішла гутарка на брыфінгу, які адбыўся пазаўчора ў Саюзе прадпрымальнікаў Рэспублікі Беларусь.

Праблема падаткаабкладання сёння — тэма, балючая для ўсіх. Нездарма таму гэтае пытанне стаіць першым у парадку дня чарговай сесіі Вярхоўнага Савета Беларусі.

— Падатковае заканадаўства павінна быць такім, каб яно стымулявала развіццё эканомікі, — падкрэсліў на брыфінгу прэзідэнт Саюза прадпрымальнікаў У. Карагін. — Неабходна выпрацаваць такую гібкую падатковую палітыку, каб сродкаў хапіла і на сацыяльныя праграмы, і калектывы прадпрыемстваў маглі б дыхаць больш свабодна, — інакш потым і падаткі не будзе з каго збіраць.

Справа настолькі складаная, што тут вельмі дарэчы будзе выраз: адзін розум — добра, а два — лепш. Ва ўсякім разе ва ўрадзе рэспублікі над праблемамі падаткаў паралельна працуюць дзве альтэрнатыўныя групы. Беларускія ж бізнесмены свае прапановы ўжо туды прадставілі.

...Адным аб'ектам нашай штодзённай крытыкі сёння стала менш — усіх гэтых гандлёвых трэстаў ды аб'яднанняў у прыродзе ўжо не існуе, яны ліквідаваны пастановай урада. Гандлёвыя бюракраты — у паніцы: дзе цяпер знойдзеш цёплае месцейка? Але ж трэба перабудоўвацца, шукаць работу і някепскім, увогуле, спецыялістам-прафесіяналам. Вырашана: Саюз прадпрымальнікаў разам з дзяржаўнымі структурамі зоймецца іх навучаннем. Чым хутчэй наш гандаль стане на рыначныя рэйкі, тым лепш будзе спажыўцам, усяму грамадству.

Галоўны ж напрамак, які аб'ядноўвае распачатую сумесную работу ўрада і беларускіх бізнесменаў, — гэта стварэнне праграмы развіцця і падтрымкі прадпрымальніцтва. Савет Міністраў выдзеліў ужо на гэтыя мэты пэўныя сумы, але ж і самі бізнесмены, як людзі самастойныя, акумулююць уласныя сродкі.

Пра тое, што ў кіраўніцкіх сферах адбываецца пэўны паварот да супрацоўніцтва з айчынным бізнесам, гаворыць і такі, напрыклад, факт: пры Саўміне рэспублікі ствараецца Кансультатыўны савет па прадпрымальніцтву. А няўжо Вярхоўны Савет зможа абысціся без такой вельмі патрэбнай сёння структуры? На гэтае пытанне на брыфінгу прагучаў такі адказ: Старшыня Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь С. Шушкевіч да гэтай ідэі паставіўся з прыхільнасцю, ён гатовы разгледзець прапановы Саюза прадпрымальнікаў.

Канстатуем: пры адсутнасці сёння добрых навін, такая інфармацыя ўсяляе пэўныя надзеі.

Валерый ЧАРНЯЎСКІ.

ДА НАШАГА СТАЛА

Дбайных працаўнікоў аб'яднаў шматгаліновы аграпрамысловы комплекс «Новае поле». У яго саставе адзінаццаць былых падсобных гаспадарак дзяржаўных прадпрыемстваў. Калектыў комплексу ў мінулым годзе рэалізаваў 290 т мяса, 300 т малака, 120 т гародніны, 30 т рыбы, 400 кг мёду.

Шмат спраў цяпер у калектыву зімовых цяпліц. Яны рыхтуюць глебу да пасеву таматаў, даглядаюць падрастаючыя агуркі, журавіны гатунку «Чорныя ранніх». Сёлета будзе рэалізаваны амаль пяцьдзесят тысяч саджанцаў гэтых высокаўраджайных журавін.

Добра ідуць справы ў калектыву свінагадоўчай фермы, які ўзначальвае заатэхнік Аляксандр Новікаў. За мінулы год дванаццаць жывёлаводаў гэтай фермы вырасцілі і рэалізавалі больш за 100 т свініны.

Яўген ПЯСЕЦКІ.

На здымках: як зімуюць журавіны, цікавіцца начальнік гаспадарчаразліковага ўчастка **В. Мароз;** кіраўнік перадавога калектыву жывёлаводаў **А. Новікаў;** слесар **А. Багатка** рыхтуе глебу да пасеву таматаў.

МАЛАДЫЯ АБМЕНЬВАЮЦЦА НЕ ПЯРСЦЁНКАМІ, А ТОЛЬКІ ПАЦАЛУНКАМІ

На сённяшні дзень студэнты па-ранейшаму займаюць лідзіруючае месца па заключэнню шлюбаў. Паўторных шлюбаў стала значна менш. У апошні час у горадзе зусім няма заручальных пярсцёнкаў: увесь студзень і люты маладыя рэгістравалі свой шлюб толькі пры дапамозе пацалункаў. Вядома былі і выключэнні.

— У 1990 годзе заявы на рэгістрацыю маладыя людзі падавалі ў асноўным з-за золата,— гаворыць загадчык ЗАГСа Савецкага раёна Ніна Аляксандраўна Глытава.— Як атрымлівалі на рукі талоны, дык адразу ж кідаліся ў магазін па пярсцёнкі. А дарогу ў ЗАГС забывалі. Вось глядзіце — у 1990 годзе было прынята 2.833 заявы на рэгістрацыю шлюбу і толькі 1.872 шлюбы заключаны. Атрымліваецца, такім чынам, што амаль 55 працэнтаў — прадпрымальныя людзі, якія з дапамогай «ліпавых» заяў думалі палепшыць сваё матэрыяльнае становішча. Але, як кажуць, «лафа» такая ў мінулым годзе скончылася: пярсцёнкі сталі прадаваць пасля здачы пашпартоў на рэгістрацыю. Што датычыцца нараджальнасці, дык у 1991 годзе яна знізілася па гораду больш чым на 2.000, калі параўноўваць з 1990-м. За студзень жа гэтага года ў нашым ЗАГСе зарэгістравана 185 нованароджаных, а ў мінулым за гэты ж месяц — 217. Быт дае аб сабе знаць: сёння, каб нарадзіць дзіця, накарміць яго, апрануць, вырасціць — трэба сапраўдны подзвіг здзейсніць.

— З 28 студзеня, здаецца, былі ўведзены новыя тарыфы на аказанне шлюбных паслуг?

— Так. Сёння рэгістрацыя шлюбу ўжо каштуе 70 рублёў, а калі дадаць яшчэ дзяржаўную пошліну, то атрымліваецца 85. Рэгістрацыі нараджэння дзіцяці — 25 рублёў, залатых і сярэбраных шлюбаў — 90.

— Якія імёны маладыя бацькі часцей за ўсё сталі даваць дзецям?

— Дзяўчынкам — Кацярына, Анастасія, Дар'я, а хлопчыкам — Кірыл, Максім, Аляксандр. З'явілася цяга да даўніны: называюць ужо і Герасімамі, і Данііламі.

Ігар ШЧУЧЭНКА.

Аб характары нашых цырульняў сёння

Я не магу адказаць за ўсе цырульні горада Мінска. Але аб тэндэнцыі некаторых іх калектываў ужо можна сказаць катэгарычна: ёсць жаданне пажыць уласным, «асабістым» жыццём. Калі ў цырульні № 2 на гарадскім чыгуначным вакзале калектыў раскалоўся напалавіну, то ў цырульні № 99 па Енісейскай справа дайшла да аддзялення ад вытворчага аб'яднання «Усход» і выкупу ў апошняга асноўных вытворчых сродкаў. Сума іх, паводле папярэдніх падлікаў, склала 20 тысяч рублёў. Калектыў будучых уласнікаў, а гэта 10 чалавек з 15 цяпер працуючых, выкупляе гэтыя сродкі, уносячы кожны роўную долю ў выкуп.

Адзіная думка дзесяці пайшчыкаў цырульні, якія згадзіліся кінуцца ў стыхійнае мора прыватнага бізнесу: так жыць больш нельга!

Калі сярэдні пражытачны мінімум складаў 350 рублёў, то за студзень гэтага года сярэдняя заработная плата ў цырульні № 99 склала недзе каля 300 рублёў. І гэта пры тым, што частка майстроў цырульніцкай справы цяпер сядзяць без справы: кліент дружна вырашыў расціць свае валасы. Цэны, як ні круці, кусаюцца. Таму большай частцы насельніцтва прыходзіцца выбіраць паміж 11-рублёвым рамштэксам на абед і дзесяцірублёвай стрыжкай «па мінімуму».

У такіх умовах, лічыць калектыў, 15 майстроў грэбня і нажніц занадта вялікая раскоша для адной цырульні. Пяць чалавек ужо шукаюць сабе працу ў іншых месцах. Але яны не крыўдуюць. Усё вырашылася пакуль што больш-менш палюбоўна. Далей. Асноўныя прэтэнзіі, канешне, да размеркавання зароблены грошай. З кожнай «цырульніцкай» тысячы толькі 250 застаюцца калектыву. Куды ідуць астатнія?

Многія з 99-й лічаць, што ў бездань. Напрыклад, у працоўным дагаворы з аб'яднаннем «Усход» ёсць такі артыкул: на мастацкае афармленне. Аж тысяча рублёў. За 13 гадоў існавання цырульні мастакамі было зроблена толькі некалькі шыльдачак.

Рамонту, на які таксама штогод ідуць грошы цырульні, ужо таксама даўно не было. Як сцвярджаюць цырульнікі, у іх няма ніводнага нармальнага інструмента для стрыжкі.

Працаваць на сябе, на свой дабрабыт — такая думка ва ўсіх дзесяці будучых уласнікаў. На маё ж пытанне: «Куды ў першую чаргу пойдуць заробленыя грошы?» паступіў адказ: на рамонт. Трэба прыбрацца, абзавесціся ўсім неабходным цырульніцкім інструментарыем. Таго, што ёсць, зусім недастаткова.

Калектыў упэўнены, што гонкі за планам не будзе. Як не будзе жадання ўхіляцца ад працы. «Мы ж будзем працаваць на сябе», — запэўнівалі мяне цырульнікі.

Пры «новым» жыцці плануецца толькі адна адміністрацыйная пасада: дырэктар народнага прадпрыемства, які павінен будзе займацца забеспячэннем цырульні ўсім неабходным, юрыдычнымі і іншымі пытаннямі. Па прынцыповых пытаннях усё павінен вырашаць калектыў. Праўда, асабіста для мяне ўсё роўна засталося не зусім ясным пытанне аб цэнах на паслугі ў прыватызаванай цырульні. Калектыў запэўніў, што яны не будуць вышэй, чым існуючыя. Але практыка паказвае, што ў прыватных ці кааператыўных цырульнях цэны ў сярэднім на 20—25 працэнтаў вышэй, чым у дзяржаўных.

Аляксандр КОКТЫШ.

«Я ў калектыўную ўласнасць не веру»

Прапануем вашай увазе размову з начальнікам гарадскога вытворчага аб'яднання «Усход» Таццянай ДЗІКОЎСКАЙ.

— Па-першае, неабходнае для нашай далейшай гутаркі пытанне: як вы самі, Таццяна Ісаеўна, ставіцеся да прыватызацыі вашага аб'яднання?

— Я — «за». Наспеў час не толькі гаварыць аб гэтым, але і займацца канкрэтнымі справамі па перадачы многіх службаў быту ў прыватныя рукі. Але я — за прыватызацыю ў сіс-тэ-ме. Закон аб арэндзе ёсць. Закона аб прыватызацыі няма. І пачынаюцца гонкі. З нашым аб'яднаннем зусім ніхто не хоча лічыцца. Калі калектыў той ці іншай цырульні хоча аддзяліцца і прыхапіць пры гэтым лепшыя плошчы — калі ласка.

Вельмі яскравы прыклад прыватызацыі «па-нашаму» — гарадское аб'яднанне «Фантазія», дзе размяшчаецца наша лабараторыя, што займаецца выпрацоўкай новых тэхналогій, павышэннем кваліфікацыі цырульнікаў, падрыхтоўкай новых кадраў, арганізацыяй рэкламы і г. д. Сумесна з ёй працуе адна цырульня.

Дык вось, горад вырашыў адно з лепшых у аб'яднанні памяшканняў падзяліць паміж цырульняй, якая вырашыла ад нас аддзяліцца, і лабараторыяй. Не ведаю, ці выжыве апошняя ў такіх умовах.

Цяпер шмат гаворыцца, пішацца і паказваецца пра цырульню № 2 пры чыгуначным вакзале, якую быццам бы не пускаюць у светлую прыватную будучыню. На самай справе калектыў фактычна раздзяліўся «за» і «супраць» аддзялення цырульні ад «Усходу». Пайшлі спрэчкі, скандалы ў самім калектыве. Скажыце, так можна пачынаць «новае» жыццё? І яшчэ пытанне: ці мае права на плошчы «двойкі» начальнік аддзела кадраў «Усходу», якая трыццаць гадоў прапрацавала цырульнікам, з іх сем — у самой «двойцы»?

Ніхто не спрабуе спрагназіраваць далейшую сітуацыю з аддзяленнем цырульняў. Гэта ж не прыватызацыя — цырульня аддаецца ва ўласнасць калектыву. Я ў калектыўную ўласнасць не веру. Усе спадзяюцца: хутчэй аддзелімся — і адразу ж пачнецца салодкае самастойнае жыццё.

Вопыт жа паказвае, што тыя цырульні, якія працавалі не ў нас, хочуць вярнуцца пад наш дах. Усё тлумачыцца вельмі нізкай рэнтабельнасцю цырульняў. Калі мужчынскія залы цяпер маюць амаль тую ж наведваемасць, то жаночыя запоўнены на 50—60 працэнтаў. Людзі проста сталі менш стрыгчыся, і гэта тэндэнцыя будзе, хутчэй за ўсё, захоўвацца і далей. У сваёй жа дзейнасці мы залежым толькі ад кліента.

Увогуле, думаецца, што да нашых дэфіцытаў можа рэальна дадацца яшчэ адзін — дэфіцыт цырульніцкіх паслуг. Горад і так апошнімі забяспечаны толькі на 60 працэнтаў.

— Скажыце, Таццяна Ісаеўна, а як бачыцца вам асабістае цырульніцкае будучае?

— Маёй марай было і застаецца стварэнне камбіната комплексных паслуг, дзе кліенту рабілі б манікюр, педзікюр і аднасова прыводзілі б у парадак галаву. Дзе думалі б не толькі аб стрыжцы, але і ўвогуле аб здароўі чалавека, яго паставе, прыгажосці і г. д. Але гэта пакуль толькі мары. З маёй прапановы прадаставіць мне ў арэнду які-небудзь камбінат у гарвыканкоме проста пасмяяліся.

АПОШНІЯ З МАГІКАН?

11 снежня мінулага года Прэзідэнт СССР падпісаў адзін з апошніх сваіх указаў — аб прысуджэнні Дзяржаўных прэмій СССР у галіне навукі і тэхнікі за 1991 год.

За распрацоўку і ўкараненне ў народную гаспадарку сістэм вымярэння пазіцыйна-мадулярнага тыпу былі ўзнагароджаны акадэмік-сакратар аддзялення Акадэміі навук Беларусі Леанід Кісялеўскі (на вялікі жаль, нядаўна памёр), дырэктар НДІ прыкладных фізічных праблем імя А. Сеўчанкі пры Беларускім дзяржаўным універсітэце Аляксандр Чарняўскі, супрацоўнікі гэтага інстытута Барыс Бяляеў, Віктар Равінскі, Андрэй Каляда.

Высокае званне было прысвоена таксама за распрацоўку і серыйнае асваенне базавай мадэлі тэлевізара «Гарызонт» пятага пакалення генеральнаму дырэктару вытворчага аб'яднання «Гарызонт» Аляксандру Санчукоўскаму, галоўнаму інжынеру Паўлу Абласаву, вядучым спецыялістам Уладлену Дубчанку, Уладзіміру Кянько, Уладзіміру Касачэўскаму, Яўгену Шпільману, Леаніду Шапаткоўскаму і Валерыю Савінскаму.

18 лютага намеснік Старшыні Вярхоўнага Савета Беларусі Васіль Шаладонаў уручыў лаўрэатам дыпломы і залатыя Ганаровыя знакі.

— Прысуджэнне гэтых высокіх узнагарод групе беларускіх вучоных і спецыялістаў прамысловасці,— сказаў Васіль Іванавіч,— значная падзея не толькі менавіта для гэтых людзей, але і для ўсёй Беларусі. Гэта — прызнанне нашых поспехаў. Значыць, мы можам працаваць, і працаваць так, што нам не сорамна перад іншымі...

— Апошнім з магікан беларускай савецкай навукі ўручаны сёння Дзяржаўныя прэміі СССР,— гаворыць А. Санчукоўскі. — Але на гэтым нішто не заканчваецца: будзе развівацца самастойная беларуская навуковая думка, наша прамысловасць. Таму тут яшчэ пытанне — апошнія з магікан, ці першыя?..

Кар. «Звязды».

МІФ РАЁННАГА МАШТАБУ

Узяцца за пяро мяне прымусілі наступныя абставіны: у некаторых органах друку і па радыё была распаўсюджана інфармацыя аб тым, што я, як былы першы сакратар Сенненскага райкома КПБ, быццам бы раздаў партыйныя грошы работнікам «прыпыненага» райкома. І ўсё гэта з мэтай, каб яны «не дасталіся беспартыйным». Ілжывасць такіх сцвярджэнняў відавочная. Нават калі б я захацеў гэта зрабіць, то не змог бы, таму што як былы першы сакратар былога райкома не мог распараджацца сродкамі «арыштаваных» рахункаў партыі.

Справа ў іншым. Мясцовым уладам і асабіста старшыні райсавета С. Вайцяховічу вельмі хочацца скампраметаваць мяне як народнага дэпутата Рэспублікі Беларусь, а таксама былых партыйных работнікаў, якія нічым сябе не заплямілі. Толькі гэтым і можна растлумачыць тое, што ў Сянно, бадай адзіным райцэнтры Беларусі, да сённяшняга дня не працаўладкавана палавіна былых работнікаў райкома.

Я, як былы першы сакратар райкома, як народны дэпутат, не магу застацца ў баку ад вырашэння жыццёвых праблем маіх калег, нясу маральную адказнасць перад імі і іх сем'ямі. Мой чалавечы і дэпутацкі абавязак — дапамагчы ім у бядзе, хоць крыху палепшыць іх амаль жабрацкі стан. Тыя 150 — 300 рублёў зарплаты, якую яны атрымлівалі да жніўня і пасля яго, інфляцыя ператварыла ў капейкі. Вось чаму я, кіруючыся рашэннямі Прэзідыума Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь № 1380 — XII, урада і аблвыканкома па сацыяльнай абароне насельніцтва (а мы хто?). У сувязі з лібералізацыяй цэн, звярнуўся з хадайніцтвам аб пераразліку зарплаты і трохмесячнай дапамогі па звальненню ў сувязі з ліквідацыяй арганізацыі. Як разумее кожны непрадузяты чалавек, без дазволу райвыканкома і яго фінансавых органаў, процізаконна зрабіць гэта мне, не маючы ні пэўных паўнамоцтваў, ні ўлады, немагчыма. Вось чаму «разбазарванне партыйнай казны» — не больш чым міф і чарговы паклёп.

Мэта іх — зрабіць наша жыццё пеклам, не даць працаўладкавацца.

Па апошняму пытанню я звярнуўся да старшыні абласнога Савета У. Кулакова з просьбай уладкаваць нас у саўгас. І просімся мы не ў перадавую гаспадарку, а ў развальную, эканамічна стратную. Быццам бы нашае жаданне было ўхвалена, але ідзе месяц за месяцам, а справа з месца не рухаецца. Нам было сказана прама: супраць гэтага выступае старшыня райсавета С. Вайцяховіч.

Скажу прама: з нас хочуць зрабіць чарговых «ворагаў народа». А для гэтага ўсе сродкі добрыя. У тым ліку і паклёп.

М. ДАМАШКЕВІЧ,
народны дэпутат Рэспублікі Беларусь.

АМЕРЫКАНСКАЯ ТАМОЖНЯ НЕ АДЫМАЕ ІКОНЫ

Пасля ранішняй службы на Стрэчанне ў мінскім Свята-Духавым кафедральным саборы госць з Кліўленда (штат Агайо, ЗША) Міхась Белямук падараваў праваслаўнай царкве асвячоную ў Злучаных Штатах Амерыкі сярэбраную ікону Еўфрасінні Полацкай.

Гэта адна з пяцідзесяці, выраблены вядомым на Захадзе скульптарам-мадэльерам Паўлам Вінча на сродкі Міхася Белямука.

БелаПАН.

ЖЫВЫ ПРЫЗ

ШЧУЧЫН. **(В. Юрэвіч).** Раней пасля заканчэння справаздачных сходаў у гаспадарках раёна перадавікам уручалі каштоўныя падарункі. Потым тавары прапалі, праўленні перайшлі на грашовыя прэміі. Але хутка і гэта стала не ў модзе: што купіш у пустых магазінах? Але ж людзей чымсьці трэба заахвочваць? У саўгасе «Навадворскі» знайшлі выхад, які задавальняе абодва бакі: перадавікоў будуць узнагароджваць... маладняком буйной рагатай жывёлы. Сёлета прызёрамі стануць 8 жывёлаводаў. Трэба сказаць, што пры сённяшніх неймаверных рыначных цэнах на хатнюю жывёлу гэта падарунак сапраўды вельмі каштоўны. Ды і наогул, ці можна сёння ўявіць селяніна без асабістай гаспадаркі? Вядома ж, нонсенс!

Забытая слава

Кароткі агляд ваеннай гісторыі Беларусі

(Працяг. Пачатак ў №№ 34, 35).

Калі ў сярэдзіне XIV ст. у Смаленску часова перамагла прамаскоўская партыя, гэта сапсавала адносіны паміж двума суседзямі і родзічамі. У канцы 60-х гадоў пазіцыі Вялікага княства Літоўскага на Смаленшчыне ўзмацніліся: у 1367 г. Андрэй Альгердавіч Полацкі заняў Родню і Хорвач—два гарадкі на поўдзень ад Смаленска. У рэшце рэшт смаленскі князь Святаслаў Іванавіч стаў верным саюзнікам Вялікага княства і разам з вялікім князем Альгердам у 1368, 1370 і 1372 гг. змагаўся супраць маскоўскіх войскаў, якія імкнуліся перашкодзіць аб'яднанню беларускіх зямель. Смаленскія палкі хадзілі і на крыжакоў.

Дадаткова абвастрыліся адносіны паміж Вялікімі княствамі Маскоўскім і Літоўскім у сувязі з антымаскоўскімі тэндэнцыямі ў палітыцы Цвярскога княства, якое знайшло сабе саюзніка ў асобе беларуска-літоўскай дзяржавы. З гэтым і звязаны знакаміты паход 1375 г. на Маскву. Беларускія хронікі досыць красамоўна адлюстроўваюць тыя падзеі. На світанку вялікі князь Альгерд разам са сваім войскам узышоў на Паклонную гару. Маскоўскі князь Дзмітры (будучы Данскі), рэальна аценіўшы сілы і бачачы бесперспектыўнасць бітвы, першым прапанаваў замірэнне. «А пасля доўгіх намоваў даўся Альгерд да яднаньня й міра, але пад умовою, каб яму вольна было з часткаю рыцарства й панамі вернымі да замку Маскоўскага збройнымі ўехаць». У крамлёўскім саборы Альгерд заявіў: «Бачыш, княжа Дзмітрый, хто з нас раней на вайну ўстаў». Гэтыя падзеі і словы даюць магчымасць адзначыць мабілізацыйныя здольнасці беларуска - літоўскай дзяржавы і тактычную мабільнасць яе войска, што ў дадзеным выпадку з'явілася перадумовай перамогі. Падзеі адбываліся на Вялікдзень, і Альгерд падараваў Дзмітрыю чырвонае каляднае яйка, а затым зламаў сваю дзіду аб браму Масквы, каб Масква памятала, што беларуска-літоўскае войска было тут, «дзіду сваю Альгерд крушыў аб браму».

У выніку мірных перамоваў канфлікт быў заладжаны. Праўда, толькі часова.

Новы крызіс у адносінах беларуска-літоўскай дзяржавы і Вялікага княства Маскоўскага ўзнік ужо за часамі Вітаўта Вялікага. І гэтым разам асаблівая ўвага Масквы была звернута да Смаленска. Таму вялікі князь Вітаўт мусіў у 1405 г. падысці пад сцены Смаленска з вялікім войскам і артылерыяй. Здраднік князь Юры Святаславіч Смаленскі ўвайшоў у змову з Масквой і накіраваў паслоў да крыжакоў па дапамогу. У адсутнасці князя Вітаўт з удзелам смалян увайшоў у горад.

Але толькі пасля Дуброўны (Грунвальда) і ліквідацыі крыжацкай пагрозы беларуска-літоўскі гаспадар здолеў па-сапраўднаму супакоіць Маскву. Падставаю для вайсковага паходу было абрабаванне ў 1416 г. пад Пуціўлем маскоўцамі беларускіх купцоў. Вітаўт Вялікі досыць хутка з'арганізаваў вайсковую экспедыцыю. Два войскі сустрэліся на р. Вугры. Патрабаванні беларуска-літоўскага гаспадара былі наступнымі: пакаранне рабаўнікоў і кампенсацыя маскоўскім бокам вайсковых выдаткаў. Падчас перамоваў адзін з беларускіх рыцараў Андрэй, не вытрымаўшы, ускрыкнуў: «Не мірыся, Вітаўце, не мірыся, таму што на самой справе мы з Масквою яшчэ не біліся!» Маскоўцы выканалі ўсе патрабаванні Вялікага князя Літоўскага.

У выніку вайсковых і дыпламатычных дзеянняў Беларуска-Літоўская дзяржава пашырыла межы на ўсход. Ягоная мяжа праходзіла ажно каля сучаснага Мажайска —за 107 вёрст ад Масквы.

Вялікі князь Гедымін.

Ужо пры вялікім князі Казіміры, у 1458 г., адбылася наступная вайна. Маскоўскі князь Васіль сабраў вялікае войска, заклікаўшы на дапамогу казанскага хана, і падышоў да Вязьмы, якая тады належала Вялікаму княству Літоўскаму. Па шляху маскоўцы «руйнавалі й палілі воласьці». Па Беларусі і Літве князь Казімір таксама склікаў войска, наняўшы дадаткова польскіх жаўнераў. Гетманам быў пастаўлены беларускі магнат Станіслаў Кішка. Вялікі князь Казімір застаўся ў Смаленску, а гетман рушыў з войскам насустрач маскоўцам. Але вораг ужо паспеў вывесці свае аддзелы з тэрыторыі беларуска - літоўскай дзяржавы. Па слядах праціўніка гетман Кішка ўварваўся ў маскоўскія воласці, узяў крэпасці Мажайск, Казельск, Веру, Калугу. Калі Масква падцягнула 15-тысячнае войска, гетман Кішка хутка адрэагаваў на з'яўленне такой значнай сілы. У сваім тылу беларускі гетман «у хітрых засадах» пакінуў аддзелы Зіновіча і двух Радзівілаў, а сам выступіў насустрач ворагу. «Масква..., у вялікасці войска свайго, вельмі ахвотна... ударыла» па беларускіх аддзелах Кішкі. Гетман у сваю чаргу пачаў адводзіць хутка сваё войска і прывёў Маскву на Зіновічавы і Радзівілавы роты, наўмысна пастаўленыя ў засадзе, а потым сам Кішка абярнуўся, а Зіновіч і Радзівілы ўдарылі па ворагу з бакоў. Дзве мілі гнала беларуска-літоўскае войска маскоўцаў, «секучы, рубячы, колючы». Гэта паведамленне «Кронікі Літоўскай і Жамойскай» асабліва каштоўнае тым, што знаёміць нас з тактыкай бою беларускіх ваяроў супраць пераважаючага праціўніка.

У другой палове XV стагоддзя на паўднёвых межах Вялікага княства Літоўскага, Рускага і Жамойцкага з'явіўся моцны і небяспечны вораг—Крымскае ханства. Гэтая дзяржава ўтварылася ў выніку распаду калісьці магутнай Залатой Арды. Крымскія ханы, татарская вярхушка жылі за кошт пастаянных нападаў на суседнія землі. Войны і рабункі былі заўжды іхнім рамяствам і сродкам існавання. Асаблівую каштоўнасць для татараў уяўлялі палонныя, у першую чаргу маладыя і дужыя людзі, якіх яны потым прадавалі за вялікія грошы на нявольніцкіх рынках Крыма і Турцыі. Вялізным попытам карысталіся дзяўчынкі, якія папаўнялі ханскія і султанскія гарэмы.

Галоўным аб'ектам для сваіх спусташальных набегаў крымскія ханы абралі багатыя, урадлівыя землі свайго паўночнага суседа — Вялікага княства Літоўскага. Апроч прагі нажывы, іх падштурхнула на тое і палітычная прычына: у 1480 годзе паміж крымскім ханам Менглі-Гірэем і маскоўскім уладаром Іванам III было заключана пагадненне аб сумеснай барацьбе з Вялікім княствам Літоўскім. Крымскі хан паабяцаў Маскве ваяваць землі вялікага князя літоўскага Казіміра.

Першымі пад удар крымчакоў трапілі паўднёвыя землі Вялікага княства Літоўскага — Падолле, Валынь, Кіеўшчына, Ноўгарад-Севяршчына. Татары палілі гарады і вёскі, рабавалі цяжкай працай нажытае дабро, выводзілі ў палон насельніцтва. Наезды на землі Вялікага княства рабіліся штогод, а часам — некалькі разоў на год. Шматлікія мурзы і князі, ханскія сыны, маючы свае ўласныя войскі, рабілі самастойныя набегі. У 1482 годзе крымчакі, падбухтораныя Іванам III, захапілі старажытны Кіеў, спалілі Пячорскі манастыр, разрабавалі святыню ўсіх праваслаўных жыхароў Вялікага княства Літоўскага — Сафійскі сабор. Пасля такога злачынства Менглі-Гірэй падараваў шэраг нарабаваных упрыгожванняў з Кіеўскай Сафіі абаронцу «истинного православия» маскоўскаму князю Івану III, якія той з удзячнасцю прыняў. З канца XV ст. крымскія татары ўрываліся і на тэрыторыю сучаснай Беларусі. У 1497 годзе непадалёку ад Мазыра яны забілі мітрапаліта кіеўскага і ўсея Русі Макарыя. Пад час вайны 1500 — 1503 гадоў паміж Вялікім княствам Літоўскім і Маскоўскаю дзяржаваю Іван III неаднаразова інструктаваў Менглі-Гірэя, каб крымскія загоны накіроўваліся ў бок Слуцка, Турава, Пінска, Менска з мэтай паслабіць заплечча абароны на ўсходняй мяжы Вялікага княства Літоўскага. Карыстаючыся тым, што асноўныя сілы Вялікага княства Літоўскага знаходзіліся на ўсходзе дзяржавы, дзе ваявалі з Масквой, крымчакі ў гэты час пастаянна пустошылі беларускія землі. У 1500 г. яны спалілі Бярэсце і ягоныя ваколіцы, восенню 1502 года перайшлі Прыпяць і пачалі ваяваць за землі каля Турава, Пінска. Славуты слуцкі князь Сямён Міхайлавіч Алелькавіч перахапіў крымчакоў у 6 мілях ад Бабруйска, на рацэ Уша, ушчэнт разбіў іх, вызваліўшы з няволі ўвесь палон. У наступным 1503 годзе 6-тысячны татарскі аддзел, узначалены сынам самога хана Біці-Гірэем, прыйшоў пад Слуцк і стаў там кошам (лагерам). Распушчаныя па Беларусі татарскія загоны спустошылі ваколіцы Капыля і Нясвіжа, спалілі Клецкі замак. Даведаўшыся пра падыход вялікага войска, татары павярнулі назад і адышлі ў Крым са значным палонам. У тым жа 1503 годзе 3-тысячны татарскі аддзел зноў спустошыў ваколіцы Слуцка, ваяваў непадалёку ад Навагрудка. На гэты раз ім не ўдалося вольна вярнуцца ў Крым. Войска Вялікага княства Літоўскага на чале з Сямёнам Алелькавічам, Станіславам Кішкам, Юрыем Няміровічам і Альбрэхтам Гаштольдам дагнала татараў за мілю ад Давыд-Гарадка і разбіла іх.

У 1505 годзе крымчакі здзейснілі самы спусташальны набег на Беларусь. Тры ханскія сыны — Махмет-Гірэй, Біці-Гірэй і Бурнас, пераправіўшыся са сваім войскам праз Дняпро ля Лоева, дзе знаходзіліся знакамітыя «татарскія броды», накіраваліся ў цэнтр Беларусі. Старэйшы царэвіч Махмет-Гірэй павёў свой аддзел у накірунку Менска і далей Полацка, Друцка, Віцебска, а ягоныя малодшыя браты пайшлі пад Слуцк. Татары спрабавалі ўзяць слуцкі замак, але мужныя случчакі адбілі ўсе іхнія атакі. Тады Біці-Гірэй і Бурнас рушылі пад Навагрудак, але і там замкавы гарнізон на чале з намеснікам Альбрэхтам Гаштольдам і гараднічым Маскевічам прымусіў іх адступіць ад гарадскіх муроў. Татарскія загоны папалілі тады ваколіцы шмат якіх беларускіх гарадоў, пазнішчалі вёскі і вывелі ў Крым вялізны палон.

Спадзеючыся на беспакаранасць, летам 1506 года Біці-Гірэй і Бурнас на чале з 30-ці тысячным войскам уварваліся на Беларусь. Татары сталі кошам каля Клецка, распусціўшы загоны ў навагрудскім накірунку. Але на гэты раз яны не ўніклі адплаты. Зрабіўшы імклівы пераход ад Ліды да Клецка, менскія, навагрудскія і гарадзенскія апалчэнцы пад кіраўніцтвам князя Міхаіла Глінскага дазвання разграмілі татараў 6 жніўня пад Клецкам. Тысячы варожых трупаў засталіся ляжаць на берагах рэк Лань і Цапра. Быў вызвалены вялікі палон у 40 тысяч чалавек, якіх крымчакі збіраліся вывесці ў свае ўладанні.

У далейшым, нягледзячы на шэраг замірэнняў з Вялікім княствам Літоўскім, крымскія татары працягвалі пустошыць беларускія землі. Найбольш буйнымі былі іхнія набегі ў 1508, 1510, 1521, 1527 гг. З мэтаю абараніць краіну ад татарскіх нападаў, а ім спрыяла слабасць паўднёвых межаў краіны, новы вялікі князь літоўскі Жыгімонт II павялічыў «узмежную старожу», узмацніў замкі і крэпасці перадавым узбраеннем і ратнымі людзьмі. У планах Жыгімонта II былі і шырокія наступальныя аперацыі супраць Крымскага ханства. Ваенныя мерапрыемствы і дыпламатычныя захады Вялікага княства Літоўскага далі ўрэшце дзейсныя вынікі. У 1527 годзе войска Вялікага княства Літоўскага, якім кіравалі гетман Канстанцін Астрожскі, слуцкі князь Юры Сямёнавіч Алелькавіч (сын знакамітага Сямёна Алелькавіча) і чаркаскі ваявода Аставій Дашковіч, разбіла ўшчэнт 24-тысячнае татарска-турэцкае войска ля Альшаніцы, у 40 мілях ад Кіева. Пасля таго, як у 1530 годзе князь Іван Дубровіцкі разграміў чарговы раз крымскіх наезнікаў, якія ўварваліся на Беларусь, іхнія напады на Вялікае княства сталі радзейшымі і менш адчувальнымі.

У канцы XV стагоддзя, калі Маскоўская дзяржава ўвабралася ў сілу і, падбіваючы суседнія землі, усутык падышла да межаў беларуска-літоўскага гаспадарства, вялікі князь маскоўскі Іван III адважыўся на адкрытую экспансію. Чыста захопніцкая палітыка была абгрунтавана тэзісам аб праве Масквы на абшары ўсёй былой імперыі Рурыкавічаў. Абвясціўшы тэрыторыі Беларусі і Украіны сваімі, маскоўскі ўладар падгаварыў крымскага хана актыўней нападаць на Беларусь з поўдня ды ў 1492 годзе распачаў першую вайну супраць Вялікага Княства Літоўскага. Адразу тры вялікія арміі з розных бакоў увайшлі ў беларуска-літоўскае гаспадарства і хутка занялі шэраг гарадоў. Вільня зусім не чакала інтэрвенцыі і не рыхтавалася да адпору. Вялікае Княства больш як паўстагоддзя наогул не ведала войнаў. Новы гаспадар Аляксандр хацеў залагодзіць канфлікт і накіраваў у Маскву паслоў са скаргамі на беспрычыннае парушэнне міру Маскоўскай дзяржавай і прапанаваў спыніць вайну. Яго стараннямі ў 1494 годзе было заключана новае замірэнне, замацаванае дынастычным шлюбам: дачка маскоўскага ўладара Алена выходзіла за вялікага князя Аляксандра і пераязджала ў Вільню.

На жаль, сваяцтва манархаў не прынесла спакою ўсходнім межам Беларусі. Спачатку Іван III актывізаваў крымскіх татараў, якія штогод нападалі на Вялікае Княства, а ў 1500 годзе сам распачаў чарговую захопніцкую вайну. Вялікі князь Аляксандр спрабаваў ізноў апеляваць да сумлення, пісаў цесцю, што беларуска-літоўская дзяржава не мае аніякай віны перад Масквой, прасіў не праліваць больш хрысціянскай крыві, адзначаў, што адказнасць за ўсё кладзецца на Івана III —парушальніка клятвы. Але марна. Маскоўскае войска тым часам займала новыя землі — Севершчыну, Браншчыну, гарады і воласці Смаленшчыны.

Бараніць межы краіны паспяшаўся князь Кастусь Астрожскі — найвышэйшы гетман (галоўнакамандуючы) Вялікага Княства Літоўскага. Вясной 1500 года ён сабраў у Вільні першнікаў — каго паспеў — ды хутчэй рушыў праз Менск да Смаленска. Маскоўскія ваяводы стаялі каля Дарагабужа. Іх аб'яднаныя сілы сягалі 40 тысяч ратнікаў, а ў Астрожскага мелася толькі 4 тысячы. Здавалася, весці 4 на 40 — самагубства! Але гетман пасля нядоўгай нарады вырашыў: «Мала ці многа масквічоў будзе, ды толькі ўзяўшы Бога ў падмогу біцца з імі, а нябіўшыся —назад не вяртацца». Сеча адбылася 14 ліпеня пад Дарагабужам. Малалікая конніца Астрожскага спачатку ашаламіла ворага атакай, але потым, сціснутая маскоўскімі палкамі, цалкам прайграла бітву. Загінулі лепшыя вайсковыя сілы Вялікага Княства, сам гетман трапіў у палон. Гэта была першая значная перамога маскоўскага войска над беларуска - літоўскім у полі. Праўда, ваяводы Івана III мала пакарысталіся такім поспехам. Яны займаліся пераважна пусташэннем валасцяў.

Тым часам Вялікае Княства падпісала унію з Польшчай, заключыла дыпламатычны саюз з Ордэнам і Заволжскай Ардой і гэтым прымусіла Маскву пайсці на перамовы. У 1503 годзе Масква і Вільня падпісалі дамову аб замірэнні на 6 год. Па ўмовах замірэння беларуска-літоўскае гаспадарства страчвала вялізныя тэрыторыі з гарадамі Чарнігаў, Ноўгарад-Северскі, Бранск, Любеч, Старадуб, Мцэнск, нават Гомель і інш. Але і на гэты раз мір пратрываў нядоўга.

(Працяг будзе).

Форма і зброя дзесятніка і радавога выбарца.

Большасць нашага грамадства з піетэтам ставіцца да рамантычнай фігуры фермера. Дастаткова горда заявіць: «Я фермер» — і народ пачынае глядзець з нічым не прыхаванай цікаўнасцю: «У—у, фермер, бач ты...» Так што пакуль усё — больш у плоскасці рамантыкі, паўторым. А што за чалавек такі збіраецца нас накарміць і ці сапраўды яму гэта трэба, і ці здзейсніцца грандыёзная яго задумка, — гэта неяк адыходзіць на другі план. Прапануем спусціцца на зямлю і з дапамогай дырэктара Беларускага рэспубліканскага вучэбнага цэнтра (таго самага, дзе куюцца кадры фермераў) М. А. Шухно атрымаць адказы на гэтыя надзённыя пытанні. Прычым зробім гэта праз прызму суседскага, польскага вопыту. Штосьці параўнаем, аб чымсьці паразважаем, — словам, варыцца будзем не толькі ў асабістым соку.

Погляд на сябе праз польскую «прызму»

ПОЛЬСКІЯ ФЕРМЕРЫ СУМУЮЦЬ. АЛЕ ЖЫВУЦЬ НЯДРЭННА

— Мікалай Аляксандравіч, я ведаю: навучэнцы вашых курсаў выязджаюць у Польшчу на стажыроўку. Які тут парадак?

— Мы дамовіліся з такім жа вучэбным цэнтрам у Беластоку аб безвалютным абмене групамі навучэнцаў. Польскія фермеры едуць да нас, нашы — да іх. Усё — на добраахвотнай аснове. Хочаш мець вопыт, — калі ласка, не — таксама твая справа. Бо афармленнем дакументаў займаюцца самі слухачы.

— Прабачце за нетактоўнае пытанне: чаму ў нас можна навучыцца?

— Аказваецца, можна. Палякам на семінарах мы расказваем, напрыклад, аб вопыце Шарэцкага, які сам стварае, «гадуе» і даводзіць да ладу фермерскія гаспадаркі. Старшыня калгаса, вучоны, чалавек з перспектывай, але на веру нашы госці яго навацый не прымалі. Добра, вязём іх на Валожыншчыну, паказваем усё, так бы мовіць, у натуральную велічыню. Пытанні знікаюць, іх змяняе шчырае адабрэнне. Кажуць: так і трэба. Толькі так атрымаецца фермер, які накорміць.

— Ну, а ў самой Польшчы як зараз справы?

— Калі коратка — то дрэнна. У сельскагаспадарчай вытворчасці назіраецца спад. Рынак насычаны ў першую чаргу імпартным харчаваннем, сваё збыць даволі цяжка, хоць і магчыма. Другое — рэзкае павышэнне цэн на ядахімікаты, паліва, угнаенні, запчасткі, паслугі. Скажам, фермеру нявыгадна наймаць камбайн, каб убраць збожжа ці бульбу, бо разлік трэба рабіць адразу ж. Малыя фермы (па 10—15 гектараў і менш) ледзь-ледзь зводзяць канцы з канцамі. Я гутарыў з многімі, але, на жаль, лічбавы матэрыял прадаставіць не магу: там не прынята гаварыць аб даходах-выдатках. Агульны ж вывад можна зрабіць такі: дробныя гаспадаркі, відаць, асуджаны на паступовае выміранне.

— Значыць, разумныя людзі праўду кажуць, што спачатку трэба вызначыць аптымальную плошчу гаспадаркі, каб яна сама сябе акуплівала?

— Менавіта так. Больш таго, вядучыя польскія эканамісты схіляюцца да ўзбуйнення аптымальнай плошчы да 120—130 гектараў. Усё так, 30—50-гектарныя фермы адчуваюць сябе ўжо даволі ўпэўнена. Я пазнаёміўся з моцным гаспадаром, панам Савіцкім, ён валодае 50 гектарамі. Ну, вядома ж, выдатны дом-палац, ферма функцыяніруе як гадзіннік. Гаспадарка традыцыйнага напрамку: жывёлагадоўля і раслінаводства. Уся тэхніка знаходзіцца ў ангарах — а для мяне гэта самы галоўны паказчык. Ёсць усё патрэбнае: 3 трактары, камбайны збожжа- і бульбаўборачныя, увесь набор неабходнага інвентару. Сам Савіцкі мае 2 вышэйшыя адукацыі: інжынера-будаўніка і агранома. Так што можаце меркаваць аб узроўні кампетэнтнасці і прафесіяналізму. Але вось са збытам ёсць некаторыя праблемы. Малако і мяса Савіцкі здае на дзяржаўныя перапрацоўчыя заводы, тое, што застанецца, — у асноўным у рэстараны і сталовыя. Прадаць удаецца амаль усё, але цана невялікая. Напрыклад, кілаграм свініны ў жывой вазе, — 12 тысяч злотых (крыху больш за долар, цана пачка амерыканскіх цыгарэт. — **С. Ш.**). Гэта нявыгадна і, калі Савіцкі жыве нядрэнна, то толькі за кошт памераў фермы, якая дазваляе вырабляць больш прадукцыі пры меншым яе сабекошце. Дробным, як я гаварыў, цяжэй.

— Толькі па гэтай прычыне польскі селянін нездаволены?

— Як ні дзіўна, але рашэнне прэзідэнта Валенсы ліквідаваць дзяржгасы таксама не знайшло шырокага адабрэння. Справа ў тым, што польскія дзяржгасы спецыялізаваліся пераважна на вырошчванні элітнага і суперэлітнага насення. Як быць зараз? Спадзявацца на фермераў? У іх няма ні ўмоў, ні адпаведнай тэхнікі, ды і проста нявыгадна займацца насенняводствам у таварнай гаспадарцы. Збіраюцца вярнуцца да старых метадаў, калі вучоныя размнажалі новы сорт з дапамогай фермераў. Але ж гэта малы маштаб, тыражаванне перспектыўнай расліны дабіцца такім шляхам вельмі цяжка.

— Мікалай Аляксандравіч, яшчэ адно вельмі актуальнае пытанне: ці наймаюць польскія фермеры сезоннікаў, а яшчэ больш актуальнае — колькі плацяць?

— Вядома ж, наймаюць, але толькі выключна на перыяд уборкі. Ці то бульбы, ці збожжа, ці садавіны. Максімальная аплата — 10 тысяч злотых за гадзіну. Могуць менш, а больш — не. Рабочы дзень — 10 гадзін, так што лічыце.

«УСХОДНІЯ КРЭСЫ» НА ФОНЕ МАЗУРСКІХ БАЛОТ

— Нашы будучыя фермеры, як я разумею, у Польшчы не толькі слухалі лекцыі, а і...

...працавалі, канешне.

— Як?

— Ну, вось нашу «пладоваягадную» групу (такая ў іх спецыялізацыя) я павёз у Познаньскае ваяводства да фермера, які на 7 гектарах вырошчвае клубніцы, маліну і парэчкі. Нас было 17. Побач працавалі наёмныя палякі. Зазначу: фермер сам прызначае аплату ў залежнасці ад колькасці і якасці працы. Ну, палякі свае 10 гадзін адпрацавалі як належыць і, як гаворыцца, «пашабашылі». Некаторыя таварышы з нашай групы, прабачце, селі ў лужыну. Праца цяжкая, канешне, і хапала іх на 3—4 гадзіны ў дзень. Астатні час яны адпачывалі. У асноўным гэта былі гараджане. Адпаведна плацілі ім па 3—4 тысячы злотых. Сельскія жыхары ёсць сельскія, і 10 гадзін яны аддавалі. Ім фермер плаціў па 6 тысяч за гадзіну. Вось такія нашы сумныя справы.

— А што казалі польскія фермеры пра нашых будучых фермераў у прыватных размовах?

— А вы ведаеце, адгукаліся станоўча. Казалі, што ў большасці нашых ёсць шчырае імкненне набыць вопыт і навучыцца працаваць па-сапраўднаму. Такія звычайна дамаўляюцца з гаспадаром і потым вяртаюцца, працуюць па месяцу.

— Пэўна, тут нам патрэбен не столькі тэхналагічны вопыт, колькі вопыт інтэнсіўнай працы?

— І я пра гэта. Усіх, хто хоча працаваць на зямлі, трэба абавязкова «прапускаць» праз Польшчу. Там у многіх адбываецца пераацэнка каштоўнасцей праз прымітыўны натуральны адбор. Вытрымаў — працуй. Значыць, любіш зямлю і нішчыць яе не будзеш. З той жа вось познаньскай групы пасля практыкі знайшліся такія, што не сталі нават экзамены здаваць. Ім усё стала ясна. Не трэба іх судзіць строга: людзі не разумелі, чым збіраюцца заняцца.

— Што нашых больш за ўсё здзівіла ў суседзяў?

— Тое, што жонка фермера ніякага дачынення да яго спраў не мае. Яе задача—хатняя гаспадарка, дзеці. Яна робіць усё, каб муж, скончыўшы працоўны дзень, як мага хутчэй аб ім забыў. Спецыяльна для гэтага ў Беластоцкім вучэбным цэнтры працуюць курсы для гаспадынь, дзе іх вучаць гатаваць, прымаць гасцей, вязаць. І нездарма адна наша слухачка на традыцыйнай канферэнцыі пасля стажыроўкі заявіла, што яе больш за ўсё ўразілі чысціня і ўтульнасць дома польскага селяніна. Дарэчы, і мы летась спрабавалі арганізаваць падобныя курсы, далі аб'яву. Ніводнай заявы не паступіла. Нашы фермеры трымаюць жонку за дадатковага каня ў гаспадарцы. Затое ў хату да некаторых можна смела заходзіць у ботах. Жаданне зняць іх не з'яўляецца.

ХТО ЯКІЯ ВЫБІРАЕ ДАРОГІ

— Мы, Мікалай Аляксандравіч, падышлі да галоўных пытанняў: хто, чаму, па якой прычыне?

— Так-так, тут ёсць аб чым пагаварыць. У нашых навучэнцаў іншы раз вельмі розныя погляды на сваю будучую дзейнасць. Гутарым пры прыёме, пытаем: чаму вырашылі стаць фермерам? «Люблю гэтую справу, вырас у вёсцы, усё ведаю», — з гэтым ясна. Другога пытаю: вы ж гараджанін, навошта вам гэта? Пачынае развіваць сваю ідэю: фермеру першыя гады не трэба плаціць падатку, за гэты час разгарнуся, арганізую выгадны бізнес. Добра, разварочвайся, але вось льготы скончыліся. Ну і што, адказвае, як разгарнуўся, так і згарнуся, займуся яшчэ нечым. Такім чынам, для яго гэта проста бізнес. Сапраўды так, па вялікаму рахунку — гэта бізнес. Але спецыфічны. Калі новую машыну можна зрабіць даволі лёгка, то аднавіць урадлівасць зямлі можна толькі за гады і гады ўпартай працы.

Яшчэ варыянт. Адзін таварыш узяў у Дзяржынскім раёне некалькі гектараў, жывучы пры гэтым у Мінску. Там жа сям'я. «Збіраешся перавозіць?» — «Не». — «Чаму?» — «А так, наёмных буду запрашаць». Добра, наёмныя дык наёмныя, а ці не ўзвыеш ты праз нейкі час нібы воўк у піліпаўку? Ці не кінеш усё і не паляціш да жонкі і дзяцей? Слухаеш такія адказы і думаеш, чаго тут больш: ці наіўнасці, ці проста глупства? А ўжо што элементарнага неразумення спецыфікі сельскага жыцця вельмі зашмат — тут сумненняў няма.

— Што ж здзіўляцца, Мікалай Аляксандравіч, мы ўсе савецкія людзі...

— У нас вучылася жанчына з вышэйшай адукацыяй, заатэхнік. Экзамен не здала, палічыла ніжэйшым за сваю годнасць вывучаць тое, што ўжо некалі вывучала. Такой даць зямлю? Не ведаю, не ведаю. У нас бываюць памылкі, канешне, але далейшы адбор павінен праводзіць той орган, які надзяляе зямлёй. У кожнай групе некалькі чалавек не вытрымліваюць дзяржэкзамена (у апошняй было трое). Ну, прабачце, паважаныя, вам жа на зямлі працаваць, вам паліваць яе сваім потам! Так што добра падумайце, ці варта час губляць. Сур'ёзныя веды мы дадзім, але адказна выконваць справу, за якую ўзяўся, — гэтаму не навучым. Гэта ў крыві павінна быць.

— Дзякуй, Мікалай Аляксандравіч. Будзем спадзявацца, што вашы словы прымусяць задумацца не толькі тых, хто збіраецца нас накарміць.

Гутарыў Сяргей ШАЎЦОЎ.

ФЕЛЬЕТОН

Туфельны крымінал

Не паспеў дырэктар гасцініцы «Нарач» Часлаў Іосіфавіч Бялячыц пераступіць парог свайго кабінета, як убеглі ўсхваляваныя пакаёўка і адміністратарка.

— Надзвычайнае здарэнне, таварыш дырэктар...

— У люксе, у дваццаць трэцім нумары,— наперабой застракаталі яны.

— Дык што там такое? Гадым ці тонем? — хапаючыся за тэлефонную трубку, перапытаў Бялячыц.

— Спынілася гэта я ўчора ля дзвярэй люкса,—пачала пакаёўка.

— Не, гэта я першая спынілася ля дваццаць трэцяга нумара, каб паслухаць, што там робіцца,— нервова перапыніла яе распаўнелая адміністратарка.

— Ды хопіць! Што вы растрашчаліся, як тыя сарокі? Хіба важна, хто першы прыклаў вуха да дзвярэй? Важна, што там рабілася,— павысіў голас Часлаў Іосіфавіч.

З усхваляваных дакладаў сваіх падначаленых ён даведаўся, што ў мінулы дзень, у 16 гадзін 43 з палавай мінуты ў пакой № 23, дзе жылі двое адпачываючых санаторыя «Нарач» (прозвішчы іх называць не будзем па той прычыне, што гэта былі самыя звычайныя адпачываючыя), зайшлі пяцёра іх сяброў. Дарэчы, таксама з ліку адпачываючых і пражываючых на тэрыторыі санаторыя, каб павіншаваць адну са сваіх знаёмых з яе прафесіянальным святам. У 19 гадзін 12 хвілін госці і гаспадыні пакінулі памяшканне. У час іх адсутнасці пакаёўка знайшла ў халадзільніку бутэльку з-пад каньяку.

— І гэта ўсё? — голасам чалавека, ад якога раптам адвярнулася шчасце, выціснуў з сябе Часлаў Іосіфавіч.— Больш ніякага кампрамату? Таксама мне сышчыкі!..

— А што, калі прыпісаць калектыўную п'янку? Бутэлька ж з-пад каньяку ёсць. Значыць, пілі. А ў нашай санаторнай зоне на выпіўку мараторый аб'яўлены,— падала думку вострая на язык пакаёўка Тарэза.

— Якая там п'янка? — зморшчыўся, як ад зубнога болю, Бялячыц.— Пляшка на сем чалавек. Колькі там на нос прыпадзе, смеху варта... Да таго ж, сухога закону на тэрыторыі нашай гасцініцы пакуль не ўводзілі. Вось каб, скажам, яны тэлевізар разбілі, мэблю паламалі ці ноччу ў скокі пайшлі...

— Нічога, пойдзем пашукаем кампрамат на месцы. Не можа таго быць, каб сем чалавек не пакінулі пасля сябе нейкага слядочка,— упэўнена сказаў дырэктар.

На першы погляд, усё ў дваццаць трэцім нумары было «ў ажуры», як любіў гаварыць Часлаў Іосіфавіч. У прыхожай, гасцінай, спальні, ванным пакоі рэчы былі на сваіх месцах. Уключылі тэлевізар — працуе, радыё таксама голас падало.

Раптам пільны погляд Часлава Іосіфавіча спыніўся на туфлях, што стаялі ў прыхожай. Радасны крык вырваўся з яго грудзей.

— Ці не здарылася чаго непапраўнага ад хвалявання і перанапружання з нашым шэфам? — не на жарт устрывожыліся жанчыны, якія шукалі «кампрамат» у ванным пакоі. Навыперадкі кінуліся на крык і ўбачылі Часлава Іосіфавіча з туфлем у руках.

— Што гэта? — не ўтойваючы радасці, спытаў ён.

— Туфель, здаецца, — выдыхнула пакаёўка.

— Сам ведаю, што не кулямёт,— адрэзаў начальнік.— Але звярніце ўвагу — які туфель?!

— На шпільцы,— унеслі яснасць жанчыны.

— Вось вам і доказ!— таямнічым голасам Шэрлака Холмса вымавіў Бялячыц.

— А што, хіба паступіў цыркуляр, каб жанчыны не хадзілі на высокіх абцасах? — пацікавілася адміністратарка.

— Пакуль не было, але абавязкова выдам такі цыркуляр. Ёсць след! Так і ведаў, што знайду! — раптам радасна ўсклікнуў ён.— Вось і яшчэ адзін адбітачак ад абцасікаў... Ну, модніцы, пачакайце!

Заўважыўшы, што жанчыны не разумеюць яго, Бялячыц важна рассеўся на канапе і загаварыў павучальным тонам:

—Цяпер зразумелі, якую крамолу ўяўляе сабой жаночы туфлік на тонкім абцасіку? І якую шкоду ён можа нанесці дзяржаве? Непамерную! Калі б нашы кліенткі дбалі аб дзяржаўнай маёмасці, у даным выпадку аб падлозе, яны б ведалі, што заходзіць на шпільках у нумар гасцініцы нельга. Прыйдзецца выкласці грошыкі на рамонт нумара. Ды яшчэ па месцы работы паведамім —няхай ведаюць у калектывах, каго і ў якіх туфлях яны лячыцца накіроўваюць.

Забягаючы наперад, скажам, што нанесеныя страты, паводле падлікаў Бялячыца, склалі 70 рублёў з капейкамі. Сюды ён аднёс кошт лаку, які сцёрлі жаночыя шпількі, аплату рабочым, якія гэтым лакам будуць вэдзгаць падлогу, а таксама тры дні прастою люкса, на працягу якіх павінен сохнуць гэты лак.

Цэлы тыдзень адміністратарка і пакаёўка не давалі адпачываючым спакою, усё прымушалі падпісаць каштарыс нанесенай страты. Тыя не раз плакалі ад абразы, хапаліся за валідол і валакардзін. Давялося нават звяртацца ў Нарачанскі пасялковы Савет, прасіць абароны ад санаторнага тырана.

Праўда, у час разбору канфлікту яму было ўказана на процізаконныя дзеянні, прапанавана папрасіць прабачэння ў пакрыўджаных. Былы партыйны функцыянер стаяў на сваім: прабачэння ён прасіць не будзе, а на работу паведаміць і аплаціць за рамонт прымусіць. І, што вы думаеце, стрымаў сваё слова. Накіраваў пісьмы ў адрас кіраўнікоў тых арганізацый, дзе працуюць жанчыны, а разам з імі і каштарыс на аплату «нанесенай шкоды».

Тым, хто збіраецца адпачываць у санаторыі «Нарач» і жыць у гасцініцы, дырэктарам якой з'яўляецца непатапляльны Ч. Бялячыц, хачу даць параду: ні ў якім разе не бярыце ў дарогу моднага абутку. Лепш за ўсё мець пры сабе галёшы (можна і гумавыя боты) летам і валёнкі зімой. Калі ў вас няма такога абутку або вы не можаце абысціся без модных туфель на тонкіх абцасах — загадзя збірайце грошы на рамонт гасцініцы. Якую суму браць з сабой? Думаецца, адказ на гэтае пытанне дадуць кіраўнікі Мінскай абласной асацыяцыі «Камунальнік», якой непасрэдна падначалена гасцініца «Нарач».

А яшчэ хацелася б ведаць, як ставіцца да шокавай тэрапіі, што прымяняе да адпачываючых няўрымслівы Часлаў Іосіфавіч, адміністрацыя санаторыя «Нарач», якая арандуе гасцініцу з аднайменнай назвай. Ёсць пытанне і да кіраўнікоў Нарачанскага пасялковага Савета: ці не замнога дырэктараў на санаторным пятачку?

Іншая справа, калі Ч. Бялячыц па сумяшчальніцтву працуе прыватным дэтэктывам...

Уладзімір ЛОГІНАЎ.

РазгАЛАС

ТРЫМАЕМСЯ НА РУБЛІ І... НА ЧЭСНЫМ СЛОВЕ

Грошай — усё болей, а таго, што можна на іх купіць,— наадварот. Даўно ўжо не новае для нас слова «інфляцыя» пераможна крочыць па свабодных і незалежных краінах СНД. Яе ўзровень, як лічаць спецыялісты, дасягнуў у рэспубліцы 110 працэнтаў. І сціплы айчынны рубель, які, напэўна, у хуткім часе перастануць называць нават «драўляным» (бо драўніна пасля так званай лібералізацыі патрабуе, хутчэй, залатога забеспячэння), імкліва губляе сваю функцыю пасрэдніка паміж таваравытворцамі.

Апошнія ўсё часцей аддаюць перавагу натуральнаму абмену, называючы яго папулярным словам «бартэр». З гэтага ланцужка выпадае вядома хто — мы з вамі, забяспечаныя не прадметамі бартэру, здольнымі падтрымаць наша жыццё, а рублямі. Ці данясём іх да светлай будучыні?

Самае першае сваё пасяджэнне пасля мінскай сустрэчы кіраўнікоў краін СНД Прэзідыум Вярхоўнага Савета рэспублікі пачаў менавіта з гэтага пытання — якім будзе грашова - крэдытная палітыка ў бягучым годзе? Ці ўдасца ўзяць пад кантроль інфляцыйныя працэсы, вярнуць грашам іх пакупную здольнасць? Як будуць абаронены інтарэсы ўкладчыкаў, ці стануць крэдытныя механізмы стабілізатарамі эканомікі? Ці будуць змены парытэту цэн на карысць сельскагаспадарчай галіны? І нарэшце, ці вядуцца пэўныя напрацоўкі ў напрамку грашовай рэформы?

Шмат пытанняў было адрасавана першаму намесніку праўлення Нацыянальнага банка Рэспублікі Беларусь Мікалаю Кузьмічу пры абмеркаванні асноўных напрамкаў грашова - крэдытнай палітыкі. На яго думку, вярнуць рублю «здароўе» дапамогуць рэзкае абмежаванне тэмпаў росту крэдытных укладаў у народную гаспадарку, паляпшэнне структуры размяшчэння свабодных грашовых сродкаў, скарачэнне вагі дэпазітываў да запатрабавання з накіраваннем іх у форме тэрміновых укладаў і каштоўных папер у інвестыцыі. Як бачым, падыходы даволі жорсткія. Але што рабіць, калі нестае сродкаў для пакрыцця ўнутранага дзяржаўнага доўгу, што паявіўся пасля чарговага спісання запазычанасці калгасаў і саўгасаў? Да ўсяго — аказаўся банкрутам Знешэканомбанк СССР, дзе Беларусь мела даволі буйную суму, завоз тавараў у рэспубліку намнога перавышае іх экспарт у іншыя краіны былога Саюза. Рахункі могуць быць прад'яўлены ў любы момант. Як бачым, вельмі многае не на нашу карысць.

Што датычыць чутак пра магчымую грашовую рэформу ў Расіі, то, лічаць спецыялісты, яны маюць пад сабой пэўную падставу. Калі яны спраўдзяцца, то Беларусь можа аказацца ў ролі даганяючай, ды так і не здолеўшай дагнаць грашовыя рэформы суседзяў. Мы зноў апынёмся альбо ў залежнасці ад іх, альбо поўнасцю разбурым рубель. Тэхнічныя прапрацоўкі рэформы вядуцца, але рашаючая думка застаецца за парламентам і ўрадам.

Пакуль што, як бачым, СНД трымаецца на адзіным рублі. Што будзе заўтра, сказаць не можа ніхто. У любым выпадку, думаецца, што самы горшы варыянт — зноў чакаць і спадзявацца на запэўніванні палітыкаў. Яны не раз падводзілі.

Кар. «Звязды».

МІЛАСЭРНАСЦЬ АЎСТРЫЙЦАЎ

ГОМЕЛЬ. (У. Пернікаў). Грамадскасць абласнога цэнтра яшчэ летась звярнулася да дабрачынных фондаў нашай рэспублікі і замежжа з просьбай знайсці магчымасць дапамагчы двум небяспечна хворым хлопчыкам. Іх лячэнне патрабуе вялікіх грашовых сродкаў.

Адгукнуліся многія, у тым ліку і грамадскасць аўстрыйскага горада Браўнаў-на-Іне, дзе была разгорнута шырокая кампанія па збору валюты. Юра Малашанка і Уладзіслаў Слука зараз лечацца ў Вене.

АЛЬБЕРВІЛЬ-92

АЛІМПІЙСКІ НЯЎДАЧНІК

Другую Алімпіяду запар «заваліў» у Альбервілі заслужаны майстар спорту, чатырохразовы чэмпіён свету па спрынтэрскаму мнагабор'ю мінскі канькабежац Ігар Жалязоўскі. Праўда, калі чатыры гады назад у Калгары наш зямляк усё ж змог заваяваць хоць бы бронзавы медаль, то цяпер, зноў стартаваўшы на трох дыстанцыях, прызнаны лідэр... застаўся ні з чым. Пазаўчора, выступаючы на сваёй кароннай дыстанцыі 1.000 метраў, Ігар быў толькі шостым. І хоць журналісты, якія асвятляюць Алімпіяду там, у Альбервілі, тлумачаць няўдачы Жалязоўскага ягонай хваробай, дала аб сабе знаць, хутчэй за ўсё, няўдала спланаваная падрыхтоўка да гульняў.

А пераможцам на дыстанцыі 1.000 м стаў Олаф Цынке (Германія)—1 мін. 14,85 сек. Другі прызёр Кім Юн Ман (Паўднёвая Карэя) паказаў вынік 1.14.86. Трэцяе месца заняў Юкіноры Міябе (Японія)—1.14.92.

Яшчэ чатыры камплекты медалёў былі разыграны ў гэты дзень. На жаль, ні ў адным з відаў спаборніцтваў нашы алімпійцы не дасягнулі прызавых вышынь.

У лыжным двухбор'і першае месца заняла каманда Японіі, другое — у спартсменаў Нарвегіі, трэці вынік паказала каманда Аўстрыі.

Гіганцкі слалам хутчэй за ўсіх прайшоў Альберта Томба з Італіі, другі вынік —у Марка Жырардэлі (Люксембург), а бронзавы медаль уручаны К'ецілю Амадту (Нарвегія).

Супергігант сярод жанчын выйграла гарналыжніца з Італіі Дзебора Кампаньёні. Другі прызёр — Кароль Мерль (Францыя), а «бронза» дасталася Каце Зайцынгер з Германіі.

Нейкія надзеі балельшчыкі СНД мелі на лыжнікаў, якія выйшлі на спаборніцтва ў эстафеце 4×10 км (Андрэй Кірылаў, Уладзімір Смірноў, Міхаіл Батвінаў, Аляксей Пракурораў). Але нашы алімпійцы паказалі толькі пяты вынік — 1:43.03,6. Залатыя медалі заваявалі лыжнікі Нарвегіі (1:39.26,00), другое месца заняла каманда Італіі (1:40.52,7), а «бронза» — у спартсменаў Фінляндыі (1:41.22,9).

Зборная ЗША па хакею перамагла спартсменаў Францыі з лікам 4:1 (0:1, 3:0, 1:0) і выйшла ў паўфінал.

Драматычна праходзіла гульня ў чвэрцьфінале паміж камандамі Канады і Германіі. Асноўны час скончыўся, калі на табло было 3:3 (1:2, 1:0, 1:1). Гульня ў дадатковы час не прынесла пераможцу — 0:0. І толькі серыя булітаў, якая скончылася на карысць канадцаў — 3:2, — выявіла чарговага паўфіналіста.

Італьянцы трымаюць слова

АСІПОВІЧЫ (І. Сцяпура). У адзін з апошніх дзён лютага да прахадной мясцовага завода аўтаагрэгатаў падкаціў прыгожы камфартабельны фургон замежнай вытворчасці. Аўтаагрэгатчыкі, ідучы на работу, гадалі, што прывезлі на прадпрыемства з-за мяжы. Некаторыя сцвярджалі, што прадукты, іншыя— адзенне. А на самай справе высветлілася, што італьянская фірма «Галіно» згодна кантракту паставіла ў Асіповічы абсталяванне для рэзкі шклапластыку вадзяным струменем. Устаноўка яе ўжо пачалася і дазволіць знізіць выкіды шкодных рэчываў у навакольнае асяроддзе, скароціць некалькі рабочых месцаў і, зразумела, палепшыць якасць прадукцыі.

● РАДЫЁПЕРАХВАТ

РАДЫЁ «СВАБОДА»

● **Згодна заявы Галоўнакамандуючага Узброенымі Сіламі Садружнасці Незалежных Дзяржаў маршала авіяцыі Шапашнікава, армія былога Саюза ССР будзе падзелена на некалькі нацыянальных армій. Шапашнікаў выказаў надзею, што працэс падзелу Узброеных Сіл будзе праходзіць спакойна і цывілізавана. На прэс-канферэнцыі ў Маскве ён прапанаваў трохгадовы пераходны перыяд, сказаўшы, што Украіне не трэба спяшацца наконт стварэння ўласных ваенных сіл. Маршал пацвердзіў думку Прэзідэнта Расіі Ельцына наконт таго, што Расія не рыхтуецца да стварэння сваёй арміі.**

● Злучаныя Штаты Амерыкі і Малдова ўстанавілі дыпламатычныя адносіны. Пагадненне аб гэтым дасягнута паміж прэзідэнтамі Бушам і Снегурам у ходзе іх сустрэчы ў Белым доме. Малдова — сёмая рэспубліка Садружнасці Незалежных Дзяржаў, якія ўстанавілі дыпламатычныя адносіны з ЗША. У бліжэйшы час Малдова і Злучаныя Штаты абмяняюцца пасламі. Паводле слоў прадстаўніка дзярждэпартамента ЗША, Штаты задаволены стрыманасцю Снегура ў дачыненні да сітуацыі ў Прыднястроўі, якое імкнецца да незалежнасці. Снегур адбыў у Канаду, дзе сустрэнецца з прэм'ер-міністрам Малруні.

● **Міністр фінансаў Польшчы Віткоўскі растлумачыў прычыны, якія вымусілі яго падаць у панядзелак у адстаўку. У інтэрв'ю польскаму радыё і тэлебачанню ён сказаў, што не згодзен з валютнай і фінансавай палітыкай урада. Па думку Віткоўскага, выпускаць грошы з апярэджаннем інфляцыі і эканамічнага росту сёння нерэальна ва ўмовах спаду эканомікі краіны. Аднак адстаўка Віткоўскага пакуль што не прынята.**

«ГОЛАС АМЕРЫКІ»

● Міністэрства абароны Злучаных Штатаў Амерыкі паведаміла, што сутыкненне падводных лодак каля расійскага ўзбярэжжа не стане перашкодай у супрацоўніцтве ў ваеннай сферы паміж Масквой і Вашынгтонам, не адаб'ецца на перакідцы ваеннымі самалётамі ЗША харчавання ў былыя рэспублікі СССР. Амерыканскія ваенныя мелі на ўвазе сутыкненне сваёй і расійскай падводных лодак, што мела месца 11 лютага. У панядзелак амерыканскі дзяржсакратар Бейкер абмеркаваў гэты інцыдэнт з Прэзідэнтам Расіі Ельцыным. Амерыканцы заяўляюць, што інцыдэнт адбыўся ў міжнародных водах, а расійскія ваенныя — што каля Мурманска. Сутыкненне не нанесла шкоды ніводнаму з бакоў, пацярпеўшых таксама няма.

● **Амерыканскі сенатар Джон Кэры, які знаходзіцца ў Маскве, заявіў журналістам, што КДБ перадаў амерыканскаму боку вялікую колькасць дакументаў, якія дапамогуць высветліць лёсы многіх салдат Злучаных Штатаў, што прапалі без звестак у ходзе вайны ў Карэі і В'етнаме. Кэры яшчэ раз пацвердзіў, што звестак аб тым, што амерыканскія салдаты да цяперашняга часу знаходзяцца на тэрыторыі былога СССР ці В'етнама, ім не ўстаноўлена.**

● Як паведаміла агенцтва Рэйтэр, афіцэр Чарнаморскага флота капітан трэцяга ранга Халаміеў папрасіў часовае прыстанішча на тэрыторыі Турцыі, каб потым атрымаць візу ў Злучаныя Штаты Амерыкі. Ён уцёк са свайго карабля ў час знаходжання яго ў водах Басфора.

● РАДЫЁПЕРАХВАТ

«Узяў сын Манамаха Ръшу»

ДЗЯКУЮЧЫ ГЭТАМУ, МЫ ВЕДАЕМ, ШТО ОРШЫ ЎЖО 925 ГАДОЎ

У дзень нараджэння чалавека прынята выносіць торт са свечкамі, колькасць якіх адпавядае колькасці гадоў імянінніка. 21 лютага — 925 гадоў з дня першага ўпамінання Оршы. Дзень нараджэння горада. Грошай на такі вялікі торт у рэдакцыі няма, свечкі наогул зніклі з продажу. Таму давайце проста пагаворым аб гісторыі і сучаснасці «юбіляра».

Горад Орша існаваў ужо ў XII стагоддзі, таму што ў 1116 годзе князь Вячаслаў, сын Уладзіміра Манамаха, узяў «Ръшу й Копысь». Але яшчэ раней, у 1067 годзе ў «Аповесці мінулых гадоў» упамінаецца ўрочышча «на Рши», дзе ў час вайны з кіеўскім князем Ізяславам знакаміты «чарадзей» князь Усяслаў Полацкі быў узяты ў палон. У 20-х гадах XIV стагоддзя Орша ўвайшла ў састаў Вялікага княства Літоўскага. Горад з'яўляўся смачным кавалкам для суседніх краін з-за свайго стратэгічнага месцарасплажэння, бо ён меў гандлёвыя сувязі з Маскоўскім княствам, Польшчай, Прыбалтыкай, Украінай. Орша з'яўлялася транзітным цэнтрам, нават галоўным пунктам вялікага гандлёвага шляху — «гасцінца купецкага», які праходзіў па тэрыторыі Беларусі. Таму суседзі неаднаразова спрабавалі вярнуць горад назад. (Напрыклад, такую няўдалую спробу зрабілі ў 1386 годзе князі Смаленскія). На ўсякі выпадак Вялікі князь Літоўскі Аляксандр умацаваў Оршу драўлянай сцяной і аднавіў старажытны каменны замак, які знаходзіўся ў вусці ракі Аршыцы. Усю першую палавіну XVI стагоддзя, асабліва пасля далучэння Смаленска (у 1514 годзе), рускія ваяводы літаральна не адыходзілі ад сцен мужнага горада, раз-пораз церпячы ад яго даволі адчувальныя страты. Магдэбургскае права, дараванае ў 1620 годзе, прынесла гораду некаторыя прывілеі. Нельга не ўспомніць, што ў 30—50-х гадах XVII стагоддзя Орша была месцам дзеяння друкарні Спірыдона Собаля. Пасля вяртання Беларусі ў састаў Расіі ў 1772 годзе Орша была правінцыяльным горадам Аршанскай правінцыі, а з 1797 года — уезным. Дарэчы, у 1781 годзе Орша атрымала новы герб: «в голубом поле пять стрел, потому что сей город построен еще древними скифами, которые таковыми орудиями похвально действовали». Не абмінулі горад і падзеі 1812 года. Французы захапілі яго, а ў час адступлення амаль дашчэнту знішчылі пажарам. Але горад адрадзіўся і да пачатку XX стагоддзя стаў ужо даволі буйным прамысловым цэнтрам. Напэўна, гэта было звязана з Маскоўска-Брэсцкай і Віцебска-Жлобінскай чыгункамі, што праходзілі праз горад, і даволі нядрэннай параходнай прыстанню з вялікім таварнапасажырскім параходствам. Ва ўсе часы свайго існавання Орша адыгрывала немалую ролю ў барацьбе розных рэлігійных канфесій, таму ў ёй будаваліся каталіцкія і праваслаўныя цэрквы, жаночыя і мужчынскія манастыры. Найбольш вядомыя з іх атрымалі назвы «Куцеінскіх», бо знаходзіліся на рацэ Куцеінка і былі заснаваны ў першай палове XVII стагоддзя.

Падзеі навейшай гісторыі таксама закранулі Оршу ва ўсёй сваёй паўнаце. Зараз не вельмі папулярна аб гэтым успамінаць, але менавіта тут з'явіўся адзін з першых на Беларусі марксісцкіх гурткоў, хаця Кастрычніцкая рэвалюцыя была ўспрынята гараджанамі без асаблівага энтузіязму (можа, з-за суседства царскай Стаўкі, што знаходзілася ў Магілёве). Да Вялікай Айчыннай вайны Орша «паспяхова» ўдзельнічала ў індустрыялізацыі і іншых знамянальных [illegible]. Менавіта тут у 1941 годзе ўпершыню была выкарыстана пад камандай капітана Флёрава знакамітая «кацюша». Актыўна працавала падполле на чыгуначным вузле, адным з кіраўнікоў якога быў Канстанцін Заслонаў.

Праляцелі гады. Цяпер Оршу не пазнаць. Дзякуючы буйнейшаму вузлу чыгунак, горад стаў ледзь ці не адным з цэнтраў палітычнай барацьбы ў краіне. Орша некалькі гадоў назад магла трапіць у Кнігу рэкордаў Гінеса па колькасці турмаў на колькасць насельніцтва. Іх было тры ў 120-тысячным горадзе. Зараз іх толькі дзве, але Орша застаецца ў тройцы самых крыміногенных месц Беларусі.

Менавіта тут з'явілася першая ў рэспубліцы гарадская маладзёжная газета «Лідэр», але была «паспяхова» задушана закулiснымі дзеяннямі партыйнай наменклатуры. Менавіта тут знаходзяцца сусветна вядомыя прадпрыемствы «Чырвоны Кастрычнік», «Чырвоны барацьбіт» і буйнейшы ў Еўропе льнокамбінат. Таму на вуліцах у якасці таксі раз'язджаюць не звыклыя «Волгі», а шыкоўныя «опелі». На чыгуначным вакзале вісіць мемарыяльная дошка ў гонар таго, што яшчэ да рэвалюцыі Ленін ашчаслівіў горад сваім праездам. Але аб тым, што ў 1656 годзе Оршу афіцыяльна наведаў цар Аляксей, што ў 1916—1917 гадах тут неаднаразова бываў Мікалай II, што ў горадзе на Дняпры пакінулі свае сляды вядомыя пісьменнікі, паэты, вучоныя і ваеначальнікі, амаль няма ніякіх звестак.

Орша сустракае сваё 925-годдзе вялізнай (за 10 тысяч чалавек) чаргой на кватэры. Але, канешне, ад гэтага сумнага факта ніколькі не прыніжаецца роля горада ў сённяшнім жыцці рэспублікі, яго слаўнае мінулае і, спадзяёмся, такое ж будучае. Нават знакаміты астролаг Павел Глоба напрарочыў Оршы цудоўныя перспектывы. Што ж, застаецца спадзявацца на прадказанне гэтага сучаснага «Настрадамуса». А пакуль павіншуем Оршу з днём нараджэння.

Станіслаў СУЛКОЎСКІ.

Брыльянт добра, а посуд лепш

У што ж укласці грашовыя зберажэнні? На які набытак выдаткаваць, каб захаваць іх ад абясцэньвання ў перыяд інфляцыі? Праблема гэтая, можа, і не мае цяпер актуальнага значэння для многіх людзей, занятых здабываннем сродкаў для элементарнага выжывання ў наш вельмі складаны час. Але ж ёсць грашовыя зберажэнні, адкладзеныя «ў запас», або як незадаволены попыт у мінулыя гады. Ёсць прафесіяналы, праца якіх аплачваецца даволі высока. Ёсць работнікі ў камерцыйных структурах, заробкі якіх залежаць толькі ад іх дзелавой актыўнасці. Ёсць спецыялісты, якія працуюць па кантрактах, што аплачваюцца аднаразова (акордна).

Калі прааналізаваць рэкамендацыі нашых спецыялістаў, што з'явіліся апошнім часам, аб тым, як распарадзіцца грашовымі сродкамі ў перыяд інфляцыйнага развіцця, то іх у найбольш абагульненым выглядзе можна звесці да наступных парад.

Па-першае, набываць нерухомасць (хоць і прызнаецца, што магчымасці тут абмежаваныя прыватызацыяй жылля, купляй дачы, садовага ўчастка, дома ў вёсцы).

Па-другое, набываць тавары, якія захоўваюць вартасць (напрыклад, золата, ювелірныя вырабы, хоць таксама прызнаецца, што нічога гэтага ў дзяржаўным продажы няма).

Па-трэцяе, укладваць у каштоўныя паперы, акцыі (хоць таксама прызнаецца, што пакуль «рынку каштоўных папер у краіне няма», але «ў далёкай перспектыве інвестыцыі ў стварэнне фондавых бірж выгадныя»).

Сенсацыйнае паведамленне юрыдычнага аб'яднання «Бансо», што з'явілася днямі, аб аукцыёне на продаж за рублі амерыканскай нерухомасці ў Каліфорніі ўнесла ў гэты набор парад яшчэ адзін элемент: амерыканскі ўнутраны рынак стаў да нас бліжэй.

Ведаючы прагматызм амерыканцаў, рацыянальнасць іх мыслення і паводзін у эканамічным асяроддзі, даволі цікава даведацца: а ў што ўкладваюць свае зберажэнні амерыканцы? Якая іх іерархія матэрыяльных каштоўнасцей? Якая рэальная аддача ад інвестыцый у ЗША?

Нядаўна фірма «Саламон Бразерс» правяла даследаванне эфектыўнасці капіталаўкладанняў амерыканцаў на працягу 20, 10, 5 гадоў і апошніх 12 месяцаў. Былі разлічаны сярэднія гадавыя даходы ад сродкаў, укладзеных у свой час у акцыі прамысловых фірм, фінансавых устаноў, дзяржаўныя каштоўныя паперы (казначэйскія боны), творы мастацтва, нерухомасць і г. д. Пасля гэтага было зроблена параўнанне з сярэднім паказчыкам інфляцыі ў ЗША.

Вынікі, прыведзеныя ў табліцы, вартыя таго, каб іх уважліва прааналізаваць і прызадумацца.

Як бачна з табліцы, на працягу ўсяго апошняга 20-годдзя інвеставанне сродкаў у развіццё вытворчасці было найбольш эфектыўным для амерыканцаў спосабам захаваць каштоўнасць сваіх грошай. Сярэднегадавы даход ад набытых акцый перавышаў прыкладна ўдвая індэкс росту спажывецкіх цэн. У той жа час купля нерухомасці па эфектыўнасці абароны ад абясцэньвання грошай заняла толькі 10-е месца. Што ж датычыць золата, брыльянтаў і серабра, то яны ўступілі прыярытэт карцінам старых майстроў і кітайскаму фарфору, г. зн. прадукцыі талентаў і рук чалавечых.

Сярэднегадавы даход ад інвестыцый у перыяд

Аб'екты ўкладання сродкаў (у працэнтах)	20 гадоў	10 гадоў	5 гадоў	1 год
1. Карціны старых майстроў	12,3	15,8	23,4	6,5
2. Акцыі	11,6	16,0	13,3	11,6
3. Кітайскі фарфор	11,6	8,1	15,1	3,6
4. Золата	11,5	—2,9	1,0	—0,7
5. Брыльянты	10,5	6,4	10,2	0,0
6. Паштовыя маркі	10,0	—0,7	—2,4	—7,7
7. Аблігацыі	9,4	15,2	9,7	13,2
8. Нафта	8,9	—5,9	8,5	20,7
9. Казначэйскія боны (3-мес.)	8,6	8,8	7,0	7,1
10. Нерухомасць	7,3	4,4	4,6	4,7
11. Сельскагаспадарчыя ўгоддзі	6,3	—1,8	1,3	2,1
12. Серабро	5,0	—9,3	—4,8	—18,9
Індэкс спажывецкіх цэн	6,3	4,3	4,5	3,0

Паліна ШАЎРОВА

ЗАМЕЖЖА

СОЛЬ І РАНЫ

Адкрытыя саляныя копі на плато Танезруфт, размешчаным у паўднёва-заходняй частцы пустыні Сахара, маюць сумную славу ў Заходняй Афрыцы. Доўгія гадзіны работы пад гарачым сонцам, страшэнная засоленасць пітной вады, абвалы ў саляных выпрацоўках, што забіваюць ці калечаць людзей, — такім убачылі гэты закінуты «аазіс» чалавечых жыццяў журналісты лонданскага штотыднёвіка «Абсервер».

На здымку: дзесяць дзён ідзе караван вярблюдаў, нагружаных «мармуровымі» плітамі каменнай солі, да бліжэйшага вялікага горада Тамбукту.

ЗНОЎ «СПРАВА МЕНГЕЛЕ»

БРАЗІЛІА. Суддзя акруговага суда Сан-Паўлу Жоао Карлус да Роша зноў адкрыў «справу Менгеле».

Празваны «Анёлам смерці», урач канцлагера ў Асвенціме Йозеф Менгеле абвінавачваецца ў правядзенні варварскіх доследаў і знішчэнні каля 400 тыс. зняволеных. Пасля вайны Менгеле жыў у Аргенціне, затым у 1961 годзе перабраўся ў Бразілію. Паводле агульнапрынятай версіі, Менгеле патануў, купаючыся ў акіяне, у лютым 1979 года. Ён быў пахаваны на могілках Эмбу пад імем Вольфганга Герхарда — чалавека, які памёр за два месяцы да гэтага ў Аўстрыі. У 1985 годзе цела было эксгуміравана.

Вывучыўшы вынікі экспертызы, а таксама ўсе наяўныя матэрыялы, звязаныя з падменай імя, пахаваннем і эксгумацыяй трупа, бразільскі суддзя аднавіў расследаванне.

ТРЫ МІЛЬЁНЫ ЗА ЦЕШЧУ

ВАРШАВА. У польскіх прыватных ламбардах можна закласці ўсё, пачынаючы ад наручнага гадзінніка, аўтамашыны, шыкоўнай вілы і да самалёта.

Людзі закладваюць самыя розныя рэчы. Уладальнік ламбарда па вуліцы Маршалкоўскай у Варшаве, напрыклад, адмовіўся прыняць у залог пародзістага сабаку, але за самалёт АН-24 ён выдаў пазыку ў памеры 2 млрд. злотых.

Выпадак у Гданьску быў самы унікальны: зяць прапанаваў уладальніку ламбарда ўзяць у залог сваю цешчу, каб яна на працягу месяца працавала ў яго ўстанове без зарплаты, а ён за гэта папрасіў пазыку ў суме 3 млн. злотых.

ВЫРАТАВАННЕ ПРЫЙШЛО СВОЕЧАСОВА

ЛАГАС. Цудам застаўшыся ў жывых, 11-гадовая нігерыйская дзяўчына Білікісу Банкаледзве правяла два тыдні на дне перасохлага калодзежа. Збіраючы фрукты, яна не звярнула ўвагі на адзін з многіх у гэтых мясцінах высахлых неабгароджаных калодзежаў і звалілася ў яго.

Толькі праз два тыдні ля месца здарэння апынуліся людзі.

КОЖНЫ ЗАРАБЛЯЕ ЧЫМ МОЖА

БРАЗІЛІЯ. Рамяство прафесіянальнага жабрака не самае рэдкае. Сярод гэтых людзей ёсць віртуозы сваёй справы.

Паводле даных паліцыі, 38-гадовая Марыя Фаціма Пярэйра дзі Соўза «арэндавала» ў адной са знаёмых скаванае паралічом дзіця і выкарыстоўвала яшчэ пяцярых дзяцей, каб прасіць міласціну ў самым цэнтры горада. Штодзённы даход у 300 тысяч крузейру (каля 250 долараў ЗША) дазваляў ёй мець свой дом у багатым прыгарадзе, машыну, тэле- і відэаапаратуру і іншае.

Цяпер Фаціме пагражае двухгадовы тэрмін турэмнага зняволення за эксплуатацыю працы непаўналетніх і яшчэ чатыры месяцы знаходжання за рашоткай за жабрацтва.

У АБ'ЕКТЫВЕ — НЕПАЛ

Каралеўства Непал — невялікая дзяржава, размешчаная ў глыбіні Азіяцкага кантынента, у самым цэнтры Гімалаяў. Яго сталіца, Катманду, прыцягвае ўвагу турыстаў усяго свету.

На здымку: звычайнае жыццё на вуліцах непальскай сталіцы.

УСІХ ПЕДАГОГАЎ — У АСТРОЛАГІ

РЫМ. Семінар па астралогіі ўключаны ў вучэбную праграму педагагічнага факультэта Флярэнцыйскага універсітэта. Заняткі са студэнтамі вядзе прафесар-кансультант Фабіо Баргіні.

У Італіі астралогія ўпершыню пераступіла універсітэцкі парог. Аналагічныя курсы ўжо існуюць у праграмах вышэйшых навучальных устаноў ЗША і Англіі. Зрэшты, першым і самым вядомым кансультантам па чорнай магіі, безумоўна, застаецца легендарны прафесар Воланд, герой рамана Міхаіла Булгакава «Майстар і Маргарыта».

«ТЭЛЕВІЗІЙНЫЯ МЫШЫ» ТАКСАМА БЫВАЮЦЬ

Аказваецца, можна захварэць і ад тэлебачання — да такой высновы прыйшлі італьянскія ўрачы-псіхолагі. «Тэлевізійнымі мышамі» (па аналогіі з «кніжнымі») называюць тых гледачоў, якія праводзяць цэлыя вечары, бясконца націскаючы на кнопку тэлепераключальніка і пераскокваючы з праграмы на праграму.

Цяпер ужо выяўлена, што гэты занятак можа скончыцца вельмі дрэнна. Першага хворага прывялі да ўрача насільна, і яму паставілі дыягназ — «сіндром відэапошуку». Звычайна хворыя такога роду практычна цэлы дзень праводзяць седзячы перад экранам тэлевізара, але пры гэтым не глядзяць з пачатку да канца ні адну перадачу. Яны толькі ліхаманкава пераключаюць праграмы.

Акрамя таго, хваравітая схільнасць іншы раз суправаджаецца голадам, бяссонніцай, імпатэнцыяй. Акрамя таго, хворыя рэзка перастаюць зносіцца з акружаючымі людзьмі.

[illegible]

Па матэрыялах інфармацыйных агенцтваў і друку.

ТЭЛЕБАЧАННЕ

20 лютага

Беларускае тэлебачанне

8.30. Раніца рэспублікі.
8.45. «Муж і дачка Тамары Аляксандраўны». Маст. фільм.
10.30. «Анатоль Салаўяненка на сцэне і па-за сцэнай».
11.20. «Любоў яшчэ быць можа...». Дак. фільм.
11.50. «Чырвонае і чорнае». Маст. фільм. 3-я серыя.
16.30. Навіны.
16.35. Музыка і спевы. 7-ы клас.
17.05. «Я ўмею скакаць цераз лужы». Пра ўрачоў-хірургаў 6-й клінічнай бальніцы г. Мінска.
17.35. «Лясныя казкі», «Адна кропля». Мультфільмы.
18.00. «Дакладнасць прызямлення». Дак. фільм.
18.25. Лёс маленькіх вёсак. Віцебскі раён, в. Кузняцова.
19.00. Панарама.
19.25. Абласныя навіны (Гродна).
19.35. Зачытайце маё пісьмо...
19.40. Чарнобыль: праблемы і вырашэнні. Як пахнуць яблыкі? Забеспячэнне магазінаў у забруджаных раёнах.
20.00. «Фантазія». Фільм - канцэрт.
20.25. Калыханка.
20.45. Тыдзень беларускага ўрада.
21.00. Крок.
23.00. НіКа.

І канал. Астанкіна

5.00. Раніца.
7.30. «Следства вядуць Калабкі». Мультфільм. Выпускі 1-ы і 2-гі.
8.00. Тэлевізійнае знаёмства. Урмас От гутарыць з Генадзем Хазанавым.
9.10. «Паўлаўскія паляванні». Дак. фільм.
9.40. Зімнія Алімпійскія гульні. Хакей.
11.00. Навіны (з сурдаперакладам).
11.25. Чалавек і закон.
11.55. Клуб падарожнікаў (з сурдаперакладам).
12.55. Як дабіцца поспеху.
13.10. Блакнот.
13.15. Тэлемікст.
14.00. Навіны.
14.20. Ф. Ф. Ф.
14.45. «Яшчэ да вайны». Маст. фільм. 2-я серыя.
15.50. Мультфільмы «Маўглі», «Зай і Чык».
16.40. Й. Гайдн. Канцэрт для трубы з аркестрам. Выконвае Сяржа Накаракаў і камерны аркестр «Віртуозы Масквы».
17.00. Навіны.
17.20. «Кенес Жандыбаеў, рэфарматар».
17.35. ...Да 16 і старэйшым.
18.25. Фермата.
18.55. «Чорная скрыня».
19.45. Добрай ночы, малышы!
20.00. Навіны.
20.35. Рэпартаж ні пра што.
20.50. Маст. фільм «Маленькая Вера».
23.00. Навіны.
23.20. Зімнія Алімпійскія гульні. Канькабежны спорт.
0.05. «ВіД» прадстаўляе: «Дзявятка».
0.45. «Яшчэ да вайны». Маст. фільм. 2-я серыя.

Канал «Расія»

7.00. Весткі.
7.20. Іспанская мова. 1-ы год навучання.
7.50. Вольны час. «Дамашні клуб».
8.05. «Іспанская мова. 2-гі год навучання.
8.35. «Ніць».
9.25. Дзённік Алімпіяды.
10.00. Дзіцячая гадзіна (з урокам англійскай мовы).
11.00. Зімнія Алімпійскія гульні. Біятлон.
15.00. Пятае кола.
16.30. Парламенцкі веснік Расіі.
16.45. Т. Ін. Ка.
17.00. Актуальны рэпартаж. «Білет у Казань».
17.30. Прыватызацыя па-расійску.
17.45. Вольны час. «Увага, здымаю!».
18.00. Зімнія Алімпійскія гульні. Слалам.
19.00. Весткі.
19.20. Свята кожны дзень.
19.30. Спецыяльны камерцыйны веснік.
20.00. На сесіі ВС Расійскай Федэрацыі.
20.30. Дзённік Алімпіяды.
21.00. Зімнія Алімпійскія гульні. Шорт-трэк.
22.00. Весткі.
22.25. Шорт-трэк. (Працяг).

РАДЫЁ

21 лютага

11.20 — «Саветы: улада і справы». Радыёчасопіс. 12.00 — «Апоўдні». 13.00 — «У абедзенны перапынак». 14.00 — музычная праграма, прысвечаная калектыву вытворчага аб'яднання «Белмедпрэпараты». 15.15 — мелодыі з кінафільма «Мы з джаза». 16.05 — «Ад 8 да 14». Праграма для школьнікаў. 16.35 — «Любімыя мелодыі». 17.00 — «Гадзіна класічнай музыкі». 18.00 — перадачы абласнога радыё. 19.00 — гуманітарна - інфармацыйны канал радыёстанцыі «Беларуская маладзёжная». 19.45 — вячэрняя казка. 20.00 — «Дзень нашага жыцця». 20.40 — «Машэрава, 21». Прафсаюзны веснік. 21.00 — «Дыска-клуб». Танцавальная праграма. 22.00 — музычная праграма. 23.10 — праграма радыёстанцыі «Сямейнае радыё» (ЗША). 23.25 — канцэрт старадаўняга раманса.

НАДВОР'Е

20 лютага

Сёння ўдзень месцамі па рэспубліцы пройдзе невялікі снег. Тэмпература паветра ў Магілёве і Віцебску — 6—8, Мінску і Гомелі — 5—7, Брэсце — 4—6, Гродна — 3—5 градусаў марозу.

У наступныя двое сутак захаваецца месцамі з невялікім снегам надвор'е. Тэмпература паветра ўначы 13—18, месцамі да 23 градусаў марозу. Удзень — 9—14 градусаў марозу.

Л. САНКЕВІЧ, інжынер-сіноптык.

СОВЕТСКАЯ БЕЛОРУССИЯ
СЁННЯ Ў НУМАРЫ

«Люстэрка». Аператыўная інфармацыя, факты, меркаванні.

Сацыяльна-эканамічнае становішча Рэспублікі Беларусь. Паведамленне Дзяржкамстата Рэспублікі Беларусь.

Роздум публіцыста. **«Пабочнасць».**

Беларусь — Кувейт. **«Нязведаныя шляхі супрацоўніцтва, калі ёсць на гэта жаданне і добрая воля».**

З пошты аддзела **гандлю і быту.** Падборка пісьмаў.

Патрабуе рашэння. **«Усім нам у школе добра, ці Лёс аднаго эксперымента».**

Каментарый спецыяліста. **«Яшчэ раз аб падатках».**

«Пасрэднік». Інфармацыйна-рэкламны выпуск.

«На мяжы краху». У таніх ...

«Не будзем строіць з сябе «граф»».

«Смех смехам». Калонка смеху і гумару.

Магілёўская універсальная рэгіянальная біржа

Брокерскія канторы а/т „МУРБ”

ПОСПЕХІ АТ «МУРБ» ГАВОРАЦЬ САМІ ЗА СЯБЕ

1. ПЫТАННЕ: Большасць біржа краіны пачынае работу з дэклараваных устаўных фондаў. Як працуе ваша біржа?

АДКАЗ: Наш устаўны фонд быў не дэклараваны, а ўнесены заснавальнікамі. Так што мы пачыналі работу з капіталам у руках.

2. ПЫТАННЕ: Як вядома, чым больш брокерскіх кантор, месц і брокераў на біржы, тым больш прыбытковай яна становіцца. Чым вы зацікаўліваеце прадпрымальнікаў?

АДКАЗ: Сёння брокерскія канторы біржы ахопліваюць амаль усю эканамічную прастору былога СССР, а цяпер СНД. На таргах можна бачыць прадстаўнікоў любой суверэннай дзяржавы, уваходзячай у СНД.

3. ПЫТАННЕ: Якія аб'ёмы вашых таргоў як па выстаўленых таварах, так і заключаемых здзелках?

АДКАЗ: Аб'ёмы выстаўленых тавараў і сумы здзелак гавораць самі за сябе. Калі тавараў на таргі выстаўляецца на 1—1,5 млрд. рублёў, то сумы заключаных здзелак растуць у арыфметычнай прагрэсіі. На кожных таргах заключаецца здзелак на суму, якая перавышае папярэднія не менш чым удвая-ўтрая.

4. ПЫТАННЕ: Чым выкліканы ваш поспех?

АДКАЗ: У першую чаргу тым, што кошт акцый і брокерскіх месц не змяняецца. На кожную прададзеную акцыю ці брокерскае месца прыпадае некалькі заявак і гарантыйных пісьмаў на аплату. Дарэчы, за няпоўныя 9 месяцаў работы біржы ў 1991 годзе колькасць брокерскіх месц на ёй павялічылася з 15 да 220. Цяпер яна прадстаўлена практычна ва ўсіх буйных рэгіёнах СНД.

АКЦЫЯНЕРНАЕ ТАВАРЫСТВА «МАГІЛЁЎСКАЯ УНІВЕРСАЛЬНАЯ РЭГІЯНАЛЬНАЯ БІРЖА»

запрашае да супрацоўніцтва свабодных прадпрымальнікаў.

СПАДАРЫ!

КАЛІ ВЫ ХОЧАЦЕ ВЫГАДНА ПРАДАЦЬ СВОЙ ТАВАР ЦІ ШТОСЬЦІ НАБЫЦЬ ПА ДАСТУПНЫХ ЦЭНАХ,

ЗВЯРТАЙЦЕСЯ НА МАГІЛЁЎСКУЮ УНІВЕРСАЛЬНУЮ РЭГІЯНАЛЬНУЮ БІРЖУ!

Вам прадставяць тут у поўным аб'ёме біржавыя каталогі на продаж і куплю тавараў, дапамогуць юрыдычна правільна аформіць біржавыя дакументы, забяспечаць страхаванне здзелак.

Пераважнае права на продаж і куплю тавараў прадастаўляецца прадстаўнікам аграпрамысловага комплексу: калгасам і саўгасам, аграфірмам і фермерам, аграпрамснабам і сельгаскааператывам.

ТАРГІ ПРАВОДЗЯЦЦА КОЖНУЮ СЕРАДУ З 11 ГАДЗІН РАНІЦЫ Ў ЗАЛЕ ПАСЯДЖЭННЯЎ ЦЭНТРАЛЬНАГА РАЙВЫКАНКОМА г. МАГІЛЁВА ПА АДРАСУ: ПРАСПЕКТ МІРУ, 55а.

Заяўкі прымаюцца штодзённа.

КАНТАКТНЫЯ ТЭЛЕФОНЫ: 239-239; 239-336.

Куды найбольш выгадна ўкласці грошы?

— У АКЦЫІ АКЦЫЯНЕРНАГА ТАВАРЫСТВА «МАГІЛЁЎСКАЯ УНІВЕРСАЛЬНАЯ РЭГІЯНАЛЬНАЯ БІРЖА».

Аб тым, наколькі гэта надзейна і зручна вам, скажуць самі акцыянеры — сапраўдныя гаспадары гэтага таварыства. Ужо ў першы год работы, а дакладней за няпоўныя восем месяцаў 1991 года курс акцый АТ «МУРБ» узрос больш чым у 3 разы.

Фінансавае становішча АТ «МУРБ» у значнай меры ўмацоўваецца і тым, што яно выгадна размяшчае свае капіталы ў прэстыжных акцыях іншых акцыянерных таварыстваў, такіх, як «РАСІЙСКАЯ ТАВАРНА-СЫРАВІННАЯ БІРЖА», «РАСІЙСКАЯ ФОНДАВАЯ БІРЖА», «ПРЫОРБАНК» І «ЛЕСПРАМБАНК», АКЦЫЯНЕРНАЕ ТАВАРЫСТВА «ЭЛТЫС», ТАДЖЫКСКА-РУСКІ ГАНДЛЁВЫ ДОМ «УСХОД-МЕРКУРЫЙ», «БЕЛАРУСКАЯ БІРЖА НАФТАПРАДУКТАЎ І ПАЛІМЕРАЎ», «КАЛІНІНГРАДСКАЯ ТАВАРНА-ФОНДАВАЯ БІРЖА», толькі што створаны ў г. Магілёве ГАНДЛЁВЫ ДОМ «ВОЛЬГА» і інш.

12 КРАСАВІКА 1991 ГОДА БІРЖА ПАЧЫНАЛА СВОЙ ШЛЯХ У БУДУЧЫНЮ, ПА СУТНАСЦІ З НУЛЯ, А ЦЯПЕР ЯЕ АСНОЎНЫЯ ФОНДЫ ПЕРАВЫШАЮЦЬ 10 МІЛЬЁНАЎ РУБЛЁЎ.

ФІНАНСАВАЕ СТАНОВІШЧА АКЦЫЯНЕРНАГА ТАВАРЫСТВА «МУРБ» СТАБІЛІЗАВАЛАСЯ НАСТОЛЬКІ, ШТО ЯНО НАБЫЛО МАГЧЫМАСЦЬ ВЫПУСЦІЦЬ ДАДАТКОВЫ ПАКЕТ АКЦЫЙ НА 2 МІЛЬЁНЫ РУБЛЁЎ. ІХ НАМІНАЛЬНЫ КОШТ 100 ТЫСЯЧ РУБЛЁЎ КОЖНАЯ.

Хто можа стаць уладальнікам гэтых акцый?

У першую чаргу — працоўныя калектывы аграпрамысловага комплексу: калгасы, саўгасы, фермерскія і кааператыўныя гаспадаркі, аграфірмы і аграпрамснабы, а таксама любыя камерцыйныя фарміраванні, якія працуюць на развіццё аграпрамысловага комплексу. Не заказаны шлях да набыцця гэтых акцый і гараджанам, сярод якіх пераважнае права прадастаўляецца калектывам прадпрыемстваў перапрацоўчых галін аграпрамысловага комплексу.

Тэрмін падпіскі на гэтыя акцыі не абмежаваны, але і попыт на іх з кожным днём узрастае. А таму паспяшайцеся, спадары!

Па ўсіх пытаннях, якія датычаць набыцця акцый, трэба звяртацца да дырэктара аграпрамысловай секцыі Магілёўскай універсальнай рэгіянальнай біржы Віктара Аляксандравіча Аршак'яна ці непасрэдна да старшыні біржавога савета Барыса Уладзіміравіча Кліменкі.

ІХ ТЭЛЕФОНЫ АДПАВЕДНА: 23-55-23 і 25-02-43.

Брокерскія месцы — у арэнду

БРОКЕРСКАЕ МЕСЦА...

КОЛЬКІ ЯНО КАШТУЕ!

Часцей за ўсё ў сродках масавай інфармацыі называюцца пяці-, а часам і шасцізначныя лічбы — а дакладней, ад ста тысяч да паўтара мільёна рублёў. Аднак такія сродкі знойдуцца далёка не ў кожнага прадпрымальніка.

ДЗЕ Ж ВЫЙСЦЕ!

ЯГО ПРАДАСТАЎЛЯЕ ВАМ АКЦЫЯНЕРНАЕ ТАВАРЫСТВА «МАГІЛЁЎСКАЯ УНІВЕРСАЛЬНАЯ РЭГІЯНАЛЬНАЯ БІРЖА».

Тут вы можаце арандаваць брокерскае месца БЯСПЛАТНА.

Але папярэдне неабходна выканаць умову: заключыць адну ці некалькі біржавых здзелак на пэўную суму.

ХОЧАЦЕ ПАСПРАБАВАЦЬ ШЧАСЦЯ!
КАЛІ ЛАСКА!

ПА ЎСІХ ПЫТАННЯХ АРЭНДЫ БРОКЕРСКІХ МЕСЦ ТРЭБА ЗВЯРТАЦЦА Ў ІНФАРМАЦЫЙНЫ АДДЗЕЛ МАГІЛЁЎСКАЙ УНІВЕРСАЛЬНАЙ РЭГІЯНАЛЬНАЙ БІРЖЫ ПА ТЭЛЕФОНЕ: 239-239.

УДАЧЫ ВАМ, СПАДАРЫ!

Галоўны рэдактар У. Б. НАРКЕВІЧ.

ЗАСНАВАЛЬНІКІ: Вярхоўны Савет Рэспублікі Беларусь, Савет Міністраў Рэспублікі Беларусь, калектыў рэдакцыі газеты «Звязда».

НАШ АДРАС: 220041, гор. Мінск, праспект Ф. Скарыны, 77, рэдакцыя газеты «Звязда».

ТЭЛЕФОНЫ: прыёмнай — 32-51-05, аддзела пісьмаў—32-04-52, 32-41-92, навін—32-15-02, даведкі па рэкламе і аб'явах — 32-35-91.

ПА НУМАРУ ДЗЯЖУРЫЛІ: член рэдакцыйнай калегіі Людміла Рыжанкова, першы намеснік адказнага сакратара Віктар Краўчанка, старшы карэктар Ала Сабалеўская.

Аўтары апублікаваных матэрыялаў нясуць адказнасць за падбор і дакладнасць фактаў. Іх меркаванні не заўсёды супадаюць з меркаваннем рэдакцыі.

Рэдакцыя пакідае за сабой права не ўступаць у перапіску з чытачамі.

Друкарня выдавецтва «Беларускі Дом друку».
Тыраж 81.098. Індэкс 63.850.
Зак. № 33.
Выходзіць 250 разоў на год.
Нумар падпісаны ў 21.05.
М 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12
П 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12